

Izhaja vsak torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodajase v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalšču po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Kdo je kriv nevspehov?

I.

Odkar je »Soča« pri zadnjih volitvah propadla s svojimi kandidati, klobasa po vsakem zasedanju deželne zbornice v dolgovoznih člankih o delovanju naših poslancev. V teh člankih ponavlja redno eno in isto laž, da so »klerikalni« poslanci krivi vseh nevspehov v deželnem zboru in odboru in da bi bil položaj v naši deželni zbornici popolnoma drugačen, ko bi bilo voljenih 10 »naprednjakov«. Da je ta trditev neresnična, dokazujejo izjave »Soče« in prvih dveh stebrov njene stranke.

»Soča« piše leta 1901: »Dejanski gospodarji v deželnem zboru in odboru so Lah, kateri poznajo le Furlanijo in Gorico, kadar treba kaj dati, Slovenci dobijo le tisto, kar že prav mora biti. Stremiti moramo za tem, da pridemo v deželnem zboru do večine.«

Leto poprej je pisala: »Za Furlanijo se več skrbi, kakor za obširni večji del slovenske dežele. Vzrok temu tiči pač zopet le v premoči Lahov v deželnem zboru.«

Tudi v »Soči« leta 1899 citamo: »Italijani so edino krivi, da Slovenci ne morejo doseči ničesar, ker imajo v deželnem zboru večino in s pravodolžno proti vsaki slovenski zahtevi.«

Tako se je izražala o vzrokih naših nevspehov »Soča«. Isti vzrok sta navajala na raznih shodih tudi dr. Tuma in Gabršček. Prvi je leta 1900 na shodu v Dolenji Vrtojbi rekel med drugim: »Politični položaj v deželi je označen po razmerju, ki vlada v deželnem zboru, to je, da je 10 slovenskih poslancev proti 11 laškimi poslancem brez vsake veljave in moči, in da Italijani v deželi absolutno gospodarijo. ... Poslanci slovenske narodnosti so postavljeni na stran in ne smejo drugega zahtevati nego miloščino občinam in okrajem. Položaj v deželnem zboru bi se premenil le tedaj, ako bi Slovenci pri volitvah v trg. in obrtno zbornico zmagali in bi si tako izbojevali še dva poslanca. Šele takrat, ko bi imeli 12 glasov v deželnem zboru, bi bilo mogoče skrbeti za

povzdig gospodarstva v deželi in šele takrat storimo lahko sami kaj tudi zaboljšanje kmetijskega stanu.«

Tudi Gabršček je leta 1900 na zapnem shodu »Sočine« stranke o položaju v našem deželnem zboru tako-le govoril: »Slovencev nas je dve tretjini prebivalcev, a poslancev imamo v deželnem zboru le 10, dočim jih imajo Italijani 11. Torej so oni gospodarji, mi smo jim pa izročeni skoro da v milost in nemilost. Ko bi imeli mi dva poslanca trgovske in obrtne zbornice, potem bi imeli mi v deželnem zboru 12 poslancev; deželni zbor bi bil torej sklepčen tudi brez Italijanov. Zato je bilo ustanovljeno »Trgovsko-obrtno društvo«, katero bo skrbelo, da pridemo do primerne zastopstva v trgovski in obrtni zbornici, in potem bomo govorili tudi v deželnem zboru nekoliko drugače.«

Iz navedenih izjav dr. Tume, Gabrščka in Gabrščkove »Soče« razvidi vsakdo, da je kriva slovenskih nevspehov laška večina v deželnem zboru, a ne — kakor zdaj laže »Soča« — slovenski »klerikalni« poslanci. Zadnje deželnozbornske volitve niso premenile števila slovenskih in laških poslancev; v deželnem zboru je še vedno 10 slovenskih in 11 laških zastopnikov. Torej je vzrok naših nevspehov še vedno ta, kar so dr. Tuma, Gabršček in »Soča« navajali, namreč premoč na laški strani. Zato pa je skrajna nesramnost, da zvrča zdaj »Soča« vso odgovornost za nevspehe na dr. Gregorčiča in njegove sopolasce ter slepi javnost, da bi se bil položaj v deželnem zboru popolnoma premenil, ko bi bilo pri zadnjih volitvah prodrlo 10 »naprednjakov«.

Dokler imajo Italijani v deželnem zboru večino, bi se dalo več vspehov doseči le z najskrajnejšim korakom, to je, z izstopom iz deželnega zbora ali s tako zvano abstinenco.

Abstinencijske politike so se bili lotili slovenski poslanci leta 1897. Kaj je bil uspeh? Tri zgubljena leta. Kdo je bil temu vzrok? Dr. Tuma in drugi provzročitelji domačega razpora.

II.

Izstop slovenskih poslancev iz deželnega zbora leta 1897 je dr. Tuma

predlagal in uprizoril, ker je bila laška večina odklonila njegov povsem nedolžen predlog glede gospodarskega odseka. 3. januarja je pričela abstinenca, a še ni prešlo leto, in dr. Tuma je že zopet silil nazaj v deželni zbor, dasi niso bili slovenski poslanci še ničesar dosegli. Meseca januarja leta 1899 je namreč predlagal dr. Tuma v klubovi seji, da se opusti abstinenca. Vseh drugih 9 slovenskih poslancev je bilo proti temu predlogu in zahtevali so večjih garancij za vstop. Dr. Gregorčič je stavil kot predsednik kluba slovenskih poslancev te-le popolnoma opravičene zahteve: Popolna ravnopravnost obeh deželnih jezikov v deželnem zboru, v deželnih uradih in zavodih; nastavljanje deželnih uradnikov, ki so zmožni obeh deželnih jezikov; podpora okrajnim zalogom s sredstvi deželnega zloga v znesku 80 odstotkov učiteljskih plač v povzvišanje učiteljem ljudskih šol; sklepanje v deželnem zboru v soglasju obeh strank; razdelitev poročil v deželnem zboru po narodnostnem načelu; zamenjanje podpor cestam itd.; rešitev vprašanja ljudske šole v Gorici; odprava mitnic goriškega mesta; brezobrestna posojila vinorejcem; 100 tisoč gl. za vipavsko železnico.

Tem nepretiranim slovenskim zahtevam bi se bili Lah gotovo udali, ko bi se pričela abstinenca konsekvantno nadaljevala. Vspeh abstinencijske politike je bil odvisen od edinosti in vstrajnosti vseh 10 slovenskih poslancev in od virilnega glasu goriškega nadškofa. Ako se udeleži seje deželnega zbora nadškof ali le en sam slovenski poslanec, je deželni zbor tudi brez drugih slovenskih poslancev sklepčen, in abstinenca nima več pomena. Pokojni kardinal Missia je omogočil samo enkrat sklepčnost deželnega zbora, in sicer v seji, v kateri se je sprejela davčna reforma. Ko so domnevali slovenski poslanci, da se morda kardinal vdeleži tudi seje, ki je bila napovedana za dan 27. maja leta 1899, so sklenili pod predsedstvom dr. Gregorčiča, da položijo vsi svoje mandate, ako gre kardinal v deželni zbor. Ta sklep so mu pisмено naznanili, in seje 27. maja ni bilo. Iz tega odločnega koraka naših poslancev je razvidno, koliko je vredno blebetanje lažnjive »Soče«, da je kardi-

nal Missia pognal dr. Gregorčiča sub oboedientia canonica v deželni zbor.

Od virilista našega deželnega zbora ni preti več nevarnost naši abstinencijski politiki, treba je bilo le vstrajnosti in edinosti med slovenskimi poslanci, in uspeh bi bil gotov. Toda edinstvo je rušil dr. Tuma. To je priznal l. 1901 v »Učiteljskem Tovarišu« z besedami. »Ravno moje stališče, katero sem zavzemal glede abstinence in učiteljstva, je privedlo do razpora z večino deželnozbornskih poslancev.«

In res! Kmalu po klubovi seji meseca januarja leta 1898 je začel proti abstinenci rovatiti in spletkariti. V kritičnem času, ko je bilo solidarno postopanje slovenskih poslancev in tajnost pogajanj med obema strankama najpotrebnejša, je razkril nadučitelju Vrtovcu, kako so stale reči glede abstinence ter dal povod časnikarskemu boju učiteljstva proti slovenskim poslancem in abstinenci. Ta boj je sicer dr. Tuma leta 1899 obsojal ter pisal v članku »Abstinenca«: »Časnikarski boj učiteljstva proti poslancem in abstinenci mi je bil neljub, ker je bil jako usoden čas, da ne bi abstinence popolnoma diskreditirali. Zaradi tega sem vedno obsojal nastop učiteljstva proti deželnim poslancem in abstinenci, ker je bil v tako kritičnem času jako nevaren.«

A to je bilo le golo farbanje javnosti, kajti leta 1901 je pisal dr. Tuma v »Učiteljskem Tovarišu«, da je »simpatično sprejemal odpor učiteljev proti abstinenci« in da je dajal učitelstvu naravnost prav, da je zahtevalo aktivno politiko.

Kakor Vrtovec, je informiral dr. Tuma o abstinenci tudi Gabrščka, urednika »Soče«. Ta politični otročaj je potem povedal v »Soči« 18. aprila 1899 Italijanom in vladi, da mad slovenskimi poslanci ni edinosti glede abstinence in je kasneje v svoji strasti in politični kratkovidnosti celo izblebetal, da so bile zapuščice, ki so odobravale abstinenco, večinoma naročene!

Kar niso škodovali abstinencijski politiki žurnalisti, katerim je dajal Tuma informacije, ji je škodoval on sam. Na

LISTEK.

Ah, ta prelestna sveta noč!..

Vaclav Osečan.

Ah, ta prelestna sveta noč!..

Kakor bi zrl človek v deviško oko, vse polno skrivnostnih tajen, vse tako jasno, tako bajno! — Niti sence umazane misli ni v njem, nič grdega, nič hudobnega! Kdor se je zazrl enkrat v tako oko, je ne pozabi nikdar več!

Kdor je zastrmel enkrat nad prelestjo svete noči, je ne pozabi nikoli več!

Vse je zastrto z neomadeževano, snežnobelo, deviškočisto tančico! — Kakor milijoni bisernih zvezd migljajo na nebesnem svodu oči angeljev — oznanjevalcev miru! —

Nocoj je sveta noč! — Mogočne katedrale in male cerkve gorijo v morju jasne svetlobe, ki je vsa prepojena z belim dimom kadila, ki ga prižiga pred altarjem ljubezni trepetajoča roka častitljivega starčka! — Pod visokimi oboki trepetajo glasovi vernega ljudstva, ki peva hvalo miru in spravi!

— — — »Nocoj je sveta noč:

praznik ljubezni in miru, dan bratstva in sprave! — Nocoj se je rodil Bog nepopisne ljubezni, in angelji njegovi so zapeli vesoljnemu človeštvu mir in spravo! — Ponižal se je veliki Bog, stopil je med nas in postal naš brat, — da bi nas spravil z višjim Očetom! — Ne zabite tega, deca, da je nocoj praznik ljubezni, miru in sprave! Ljubite se med seboj in mir Gospodov bodi vedno z vami!« —

Dve svetli solzi bleščite na licu častitljivega svečenika, dve svetli solzi, kakor dva bliščeča bisera! — Vsi obrazi, ki jih zre pred sabo, so nocoj jasni in mirni, vse oči, ki so uprte v njega, tako srečne! — Objela jih je vesela zadovoljnost, jasna sreča! — Nič umazanega, nič grdega ni nocoj na teh obrazih, v teh očeh! —

Ne vem ali je resnica, ali so le sanje razigrane domišljije: Stal sem na holmu in zrl v dolino! — Tu in tam se je zasvetila baklja in zanjo se je vlekel dolg ognjen pas v črno noč! — Stal sem malo ne do kolen v snegu in zasanjal prelestne sanje svete noči!

Tiho, — oprezno so prihajali po

svežem snegu. — Bila jih je dolga, dolga vrsta, ki se speli mimo moje duše. V sveti noči so me obiskali spomini, že davno presanjani in pozabljeni! —

Bila jih je dolga vrsta in stopali so mimo moje duše z jasnim licem in veselimi obrazom. Kako sem ljubil vse te blagodušne obraze! Kolikokrat so me obiskali v prejšnjih dneh, a sedaj jih ni bilo že dolgo. — Nocoj pa je sveta noč, in obiskali so me zopet. —

In prišli so drugi, vsi skesani! — Nekdaj so bili vsi potuhnjeni, iz oči jim je zrla hudobna škodoželjnost — a nocoj je sveta noč; praznik miru in sprave! nocoj so vsi skesani — in jaz jim odpuščam iz vse duše! —

In prišli so tretji. — Moj obraz je postal mahoma otožen — moja duša skesana! »Milosti, Gospod, saj veš, da sem tudi jaz človek!«

V tmino jasne noči je zazvonil zvon in kllical verne k daritvi ljubezni, skesane k daritvi sprave in miru. Šel sem. Pokleknil sem v kot in molil molitve kesanja, prošnje odpuščenja.

Nalahko se je sklonil angelj na al-

tarju, nalahko, komaj vidno ste vstopetali njegovi perutnici.

Vtihniti sem se v svetišče in ga oskrnil s svojo navzočnostjo. — Obrazi okrog mene so bili vsi jasni in veseli, oči polne miru in zadovoljnosti.

»Pax hominibus bonae voluntatis!« Angelj na altarju je sklonil glavo in prekrstil roki na prsa!

Zagorela je pred mano mogočna katedrala v jasni svetlobi vsej prepojeni s kadilom sprave.

O ti sveta, mogočna katedrala!

O ti moja velika duša! Kakor mogočna katedrala si bila, vsa jasna svetloba in v te so se priplazili hudobni obrazi, z grdimi očmi in opolzlimi mislimi! Vtihniti so se v sveto katedralo moje velike duše hudobni ljudje, in jo hoteli oskruniti, onečastiti!

A nocoj je sveti večer in moja skesana duša je zopet vsa jasna, vsa svetla, kakor veličastna katedrala v sveti noči, ko je zunaj tema in mraz!

Kdor je zasanjal enkrat sanje svete noči, jih ne pozabi nikoli več!

Ah, ta prelest svete noči!

občnem zboru „Sloge“ 25. maja l. 1899. je nastopil proti dr. Gregorčiču in abstinenci. Ker je pa zadel na odločen odpor, je sam predlagal dr. Gregorčiča za predsednika „Sloge“ in je zatrjeval, da hoče z njim složno sodelovati. A še tisti dan je šel za dr. Gregorčičevim hrptom h kardinalu, ter se z njim razgovarjal zaradi vstopa v deželni zbor. 26. maja so imeli slov. poslanci klubovo sejo, v kateri so se posvetovali, kaj naj bi storili, ko bi šel kardinal zopet v deželni zbor. Povedali smo že, da so sklenili odložiti mandate, ako bi deželni zbor postal sklepčen brez slov. poslancev. Pri tem posvetovanju je bil tudi dr. Tuma navzoč in je soglašal s sklepom ostalih sopolancev ter je z njimi vred podpisal pismo do kardinala. A niti zini ni o tem, da je bil prejšnji dan pri kardinalu ter da se je z njim razgovarjal glede vstopa v dež. zbor. 29. maja je šel h grofu Coronini-ju ter mu povedal, da se hoče pogajati z dr. Pajerjem zaradi vstopa v deželni zbor. Pri tej priliki je izjavil, da je on pripravljen iti v deželni zbor, če bi tega tudi nobeden drugi slovenski poslanec ne storil.

Meseca avgusta je izdal v članku „Abstinenca“ vse klubove tajnosti obravnave in glasovanja glede abstinence; meseca decembra je celo poslal v Trst zaupno osebo, ki je nagovarjala vlado, naj razpusti deželni zbor, češ, da je ljudstvo proti abstinenci, in da pojdejo novi — seveda Tumovi — poslanci v deželni zbor.

S takim rovanjem in spletkarjenjem je dr. Tuma in njegov tedanji oproda Gabršček abstinenco politiko popolnoma diskreditiral. Italijani in vlada so zdaj vedeli, da je med slovenskimi poslanci tudi eden, ki je pripravljen opustiti abstinenco ter omogočiti sklepčnost deželnega zbora — in abstinenco politika slov. poslancev je bila le še — prazen strah. Italijanski poslanci so bili že pri prvih pogajanjih privolili v marsikatero zahtevo slov. poslancev in so bili razpoloženi privoliti tudi še v nadaljne zahteve. Ko so pa videli, da ni na slovenski strani jedinstva, niso hoteli nič več privoliti in začeli so se celo temu umikati, kar so bili že poprej pripravljeni dovoliti. Pogajanja med slovenskimi in italijanskimi poslanci so se potem popolnoma razbila, slovenski poslanci so šli v deželni zbor praznih rok, in tri leta so bila izgubljena. — Slovenci niso s svojo abstinenco nič dosegli. Zakaj ne? Na to vprašanje je odgovoril Gabršček v „Soči“ leta 1899 z besedami: „Očividno zategadel ne, ker so merodajni krogi vedeli, da slovenski poslanci v tem po-

gledu niso jedini.“ Kdo je rušil edinstvo med slovenskimi poslanci? Dr. Tuma. Kdo je razkril Italijanom in vladi, da niso slovenski poslanci gledé abstinence edini? Gabršček in njegova „Soča“. Zato pa sta Tuma in Gabršček kriva, da so Lah i odklonili slovenske povsem opravičene zahteve. Posledica tega je, da nima učiteljstvo še zvišanih plač, da nimamo v Gorici slovenske mestne šole, da so Italijani še vedno absolutni gospodovalci v deželnem zboru in odboru, skratka, dobo „suhih let“ imata dr. Tuma in Gabršček na svoji vesti.

Odklonitev slovenskih zahtev je bila voda na dr. Tumov mlin. Ko bi bili Italijani te zahteve sprejeli, bi bil zavlada mir na Goriškem, in pozicija dr. Gregorčiča in grofa Coroninija, ki sta pri pogajanjih z Italijani zastopala Slovence, bi bila postala vsled takega uspeha še trdnjša.

V dobi miru in zadovoljnosti pa bi bil goriški razkol nemogoč, dr. Tumov načrt neizvršljiv. Dr. Tuma, ki je hlepel že od nekdaj po primatu med goriškimi Slovenci, je hotel imeti svojo stranko, po kateri naj bi splezal na vrhunec. Ko so se leta 1899 vršila pogajanja z Italijani glede slovenskih zahtev, je bil načrt že zasnovan, kako naj se složno delovanje goriških Slovencev razbije ter omogoči ustanovitev nove stranke. To dejstvo opisuje Gabršček v „Soči“ z besedami: „Ko so poslanci kovali ona slovita pisma na dr. Pajerja — smo že imeli sedanji razkol.“

Dr. Tuma je intrigiral iz sebičnih strankarskih nagibov proti abstinenci politiki slovenskih poslancev, ker ni privoščil uspehov dr. Gregorčiču in njegovim sodrugom ter upal priti potom razkola do svojega cilja. Saj ni mogel ta človek nikdar prikrivati svoje zavisti do vsega, kar ni izšlo iz njegovih možgan, saj je metal povsod le polena pod noge drugim, ki so se trudili, da bi kaj dosegli. Ko je spraval ad absurdum abstinenco slovenskih poslancev, je ustanovil s pomočjo Gabrščekovo svojo stranko, razbegal naše ljudstvo in zanetil sovraštvo po deželi. Pri zadnjih deželnozbornih volitvah je propadla sicer večina kandidatov nove stranke, a izvoljen je bil žalibog dr. Tuma. Politični položaj v deželnem zboru je ostal takošen, kakoršen je bil pred abstinenco: Lah i imajo večino, Slovenci smo zopet v manjšini. Da bi mogla slovenska manjšina skrajnim korakom doseči večjih uspehov, o tem ni po britkih skušnjah prejšnjih let niti govora, dokler je med sloven-

skimi poslanci nestalni, nedosledni, nezanesljivi človeški stvor, kateremu je ime dr. Tuma. Kot manjšina smo izročeni — da rabimo Gabrščekove besede iz leta 1900 — laški večini skoro da v milost in nemilost. Besede, katere je govoril dr. Tuma istega leta na shodu v Dol. Vrtojbi, veljajo tudi danes, da je namreč 10 slovenskih poslancev proti 11 laškim brez vsake veljave in moči in da slovenski poslanci ne smejo drugega zahtevati nego miloščino občinam in okrajem.

Razmere v okrožju tržaškega višega deželnega sodišča.

(Poročilo dr. Ot. Rybáře na II. glavni skupščini „Zveze slov. odvjetnikov.“)

(Konec.)

Najslabše se nam godi v Istri. Sicer se na Volovskem, v Podgradu, v Pazinu in v Pulju, kjer se nahajajo namreč slovenski, oziroma hrvatski odvjetniki in notarji, v jezikovnem oziru še dovolj pravilno uraduje, in tudi na c. kr. okrožnem sodišču v Rovinju se vršijo civilne pravde na hrvatske tožbe v hrvatskem jeziku.

V ostalem pa vlada po Istri izključno le italijanščina in sicer tako izključno, da se tudi s strankami, ki absolutno ne razumejo nobene laške besede, sestavljajo edino le laški zapisniki. — Do kakih posledic pa se prihaja, je pokazala porotna razprava, ki se je vršila pred nekoliko meseci v Rovinju in kjer so bili štiri hrvatski kmetje od porotnikov obsojeni na smrt. Razprava se je vršila s pomočjo famoznega tolmača-sodarja in sicer tako dobro, da je najvišje sodišče razsodbo kasiralo. — Žalibog se le v redkih slučajih dajo konstatirati krivice, ki se godijo slovanskemu prebivalstvu vsled neznanja narodnega jezika s strani dotičnih uradnikov in to zato, ker prihajajo takšni slučajji le redkokdaj do znanja hrvatskih odvjetnikov. Na to pa grešijo višja oblastva in ker znajo, da je kontrola jako težavna, pošiljajo v čisto slovenske okraje uradnike, ki ne razumevajo niti ene slovenske ali hrvatske besede. Višja oblastva se izgovarjajo večkrat, da nimajo dovolj jezikovno vsposobljenih moči na razpolago; no, ako bi stogo in odločno za vsak slovenski okraj zahtevala znanje obeh deželnih jezikov, ako bi dosledno preterirala v takih slučajih jezikovno neusposobljene kandidate, bi se naši laški so- deželani kmalu začeli učiti slovenskega, oziroma hrvatskega jezika. Ker pa vidijo, da vseeno avanzirajo, imajo s svojega stališča popolnoma prav, ako se ne mučijo z učenjem drugih jezikov.

Naposled moram spregovoriti še nekoliko besed o c. kr. višjem deželnem sodišču v Trstu. Poudar-

jal sem še lani, da je njeg. ekselencija dr. Kindinger, objektivni mož, ki ni nasproten našim opravičenim zahtevam: no, na c. kr. višjem deželnem sodišču nam ta objektivnost ne pomaga veliko, vkljub temu, da imamo takozvani slovenski senat, ker sodijo v tem senatu votanti, ki ne umejo skoraj nič slovenskega, gotovo pa nič od važnejših juridičnih izvajanj. Za sodnika ni dovolj, da zapisuje v svojo kvalifikacijsko tabelo, da zna različne deželne jezike, on jih mora tudi v resnici znati. Sedaj pa je slovenski senat tako sestavljen, da le en del votantov umeje slovenske dedukcije in slovenski referat: na višjem deželnem sodišču je torej justicija ne samo slepa, ampak tudi gluha. Krivdo na takem stanju imajo c. kr. ministerstvo, ki nam takšne svetovalce imenuje, in dotične nižje instance, ki o jezikovnih sposobnostih kompetentov pošiljajo neresnična poročila.

Narod slovenski se mora boriti proti dvema močnima nasprotnikoma za svoj narodni obstanek: od severa pritiska na nas nemštvo, na jugu pa nas hoče odtisniti od našega lepega morja italijanstvo. In na obeh frontah stoji za našimi narodnimi nasprotniki z njimi avstrijska vlada. Na severu in celo v središču našega ozemlja proglašja vsa birokracija nemški uradni, vzlasti pa nemški državni jezik za najnujnejšo državno potrebo, brez katere je baje obstanek avstrijske monarhije v največji nevarnosti, a na jugu se nam ista avstrijska vlada prezentira za hudo Italijanko, ki brani tako odločno krivične privilegije laškega jezika, da n. pr. niti na poslopju c. kr. višjega deželnega sodišča ne trpi družih, razen samo laških napisov ter s tem demonstira „ad oculos“, da je nemški državni jezik za rešitev Avstrije le proti nam nevarnim Slovincem potreben.

Le v občevanju s strankami je postala justična uprava vsaj v nekih krajih na Primorskem nam pravičnejša.

To je najvažnejše, kar je bilo vredno, da se poroča o justičnih razmerah v jezikovnem oziru; menim pa, da je dobro, ako se nekoliko bavimo tudi z administrativno stranjo naše justice. — Dobro je, da ravno mi odvjetniki v javnosti razpravljamo o tem, ker je od dobre administracije odvisno v obilni meri tudi dobro poslovanje in dobra judikatura — in ker smo mi odvjetniki toliko neodvisni, da lahko govorimo o stvareh, o katerih uradniki ne smejo javno razpravljati.

V administrativnem oziru pa moram pred vsem omeniti nedostatno število konceptnih in pomožnih uradnikov v mnogih oddelkih, zlasti v Trstu. O primerni pomnožitvi osebja noče justična uprava nič slišati, akoravno zaostaja re-

(Dalje v prilogi.)

Avrelijin nesrečni ženin.

Spisal Mark Trvain.

Sledečo dogodbo zvedel sem iz pisma mlade dame, ki živi v lepem mestu San José.

Ta dama pa mi je popolnoma neznan in tudi v pismu se je podpisala samo z „Avrelija Marija“, kar bi utegnili biti tudi kak pсевdonim. Toda, naj bo že kakor hoče — ubogemu dekletu hoče srce počiti radi nesreče, ki se ji je pripetila; razni prijatelji in neprijatelji so jo s svojimi nasprotujočimi si nasveti tako zbegali, da revica ne ve, kako bi se rešila iz mreže raznih težkoč, v ktere se je tako brezupno zapletla. V tej stiski se obrača na-me in me prosi z ganljivo zgovornostjo, naj ji svetujem in pomagam. Moral bi imeti kamenito srce, če bi se je ne vsmilil. Ta sledi njega žalostna dogodba.

Ko je imela šestnajst let — tako piše — seznanila se je z nekim šest let starejšim mladim gospodom iz mesta New Jersey, po imenu Williamson Breckinridge Caruthers, in zaljubila se je vanj z vsem ognjem svojega strastnega bitja. Zaročila sta se v splošno zado-

voljnost svojih domačih, in nekaj časa se je zdelo, da bo njuno življenje prosto vsakoršnih skrbi, ki navadno tarejo uboge zemljane. Toda nazadnje se jima je sreča izneverila: Caruthers je zbolel za osepnicami, in ko je po dolgem času ozdravel, je bil njegov obraz podoben „ribežnu“, in njegova lepota je izginila za vedno. Nekaj časa je mislila na to, da bi zaroko razdrla, toda usmiljenje z nesrečnim ženinom jo je premagalo in zato je zaroko samo za nekaj mesecev odnesla, da bi se med tem časom nekoliko sprijaznila s svojo osodo. Istega dne, ki je bil določen za poroko, pal je Breckinridge, ko je opazoval nek zrakov, v globok jarek ter si zlomil nogo, katero so mu morali pozneje nad kolenom odžagati. Zopet je hotela Avrelija zaroko razdreti, toda zopet je zmagala ljubezen, poroko pa je zopet odnesla za nekaj časa, da bi se med tem privadila novih razmer.

Toda zopet je doletela nesreča ubozega mladeniča. Pri neki patrijični slavnosti stal je blizu topa, ki se je prezgodaj vžgal in mu odtrgal eno roko; drugo roko pa mu je odtrgala tri mesece

pozneje neka mlatilnica. Te nesreče so skoraj strle Avrelijino srce. Neskončno jo je bolelo, ko je videla, da jej ženin pred očmi takorekoč na kose razpada. Videla je, da njen ubogi Caruthers ne bo mogel dolgo obstati pri tem strašnim reduktivem procesu, toda poznala ni nobenega sredstva, s čimur bi se dalo temu v okom priti. — V svojih solzah in bridkostih se je skoro kesala, da se ni z njim takoj po prvi nesreči poročila. Vse svoje občutke pa je premagala in sklenila sprijazniti se nenasravnim nagujenjem svojega zaročenca.

Spet se jo približal določen poročni dan in spet se je dogodila nesreča: Caruthers je nevarno zbolel in v boleznih je oslepel na eno oko. Sorodniki neveste so bili sedaj tega mnenja, da je že več naredila, kot bi se moglo od nje po pameti zahtevati, ter so želeli, da naj zaroko razdere. Nekaj časa je Avrelija omahovala, potem pa je z vso velikodušnostjo, ki je njej lastna, odločno izjavila, da je vso zadevo prav dobro premislila, ter da ni mogla ničesar najti, kar bi bil v tem slučaju Breckinridge zakrivil.

Tako je torej poročni dan spet odnesla, a med tem si je ženin zlomil še drugo nogo. Bil je žalosten dan za ubogo dekle, ko je videla kako so zdravniki z resnimi obrazi odnesli iz hiše nekaj v žaklju zavitega. Iz prejšnje izkušnje je vedela, kaj je v tem žaklju, in njeno srce je jasno govorilo, da je spet en del njenega ženina za vedno izgubljen.

Toda čutila je tudi, da se je seme njene ljubezni vedno bolj včvrščalo in vkoreninjal, zato se je toliko bolj upirala zahtevam svojih sorodnikov in ponovila je svojo obljubo.

Malo časa pred dnevom, ki je bil določen za poroko, zgodila se je nova nesreča. V tem letu so namreč Sioux-Indijanci samo enega moža skalpirali in ta edini je bil ravno Williamson Breckinridge Caruthers iz New Jersey a. — Veselega srca hitel je k svoji nevesti, tu ga je zadela nesreča, izgubil je svoje lase za vedno, in v tej bridki uri bi bil skoraj preklinjal nemilostno milost, ki ni pustila da bi bil popolnoma prišel ob svojo glavo.

Sedaj je Avrelija v zadregi, kaj naj stori. Ona še vedno ljubi svojega Breckin-

ševanje spisov in mora zaostajati vsled neverjetno hitrega naraščanja vseh agend. Da se agende res pomnožujejo, dokazuje dejstvo, da je morala justična uprava iz enega izvršilnega oddelka napraviti 3 in iz enega honorarnega oddelka za mesto napraviti 4. — A to ne zadostuje še. — Za okolico, ki ima razmeroma več zapuščinskih razprav, nego mesto, in kjer mora referent sam voditi zapuščinske razprave, katere v mestu napravlja notar, obstoji le eden sam oddelk z enim edinim referentom. Da ne more tak referent zmagovati dela, je samoobsebi umevno; gospodje predstojniki pa pripisujejo te nezmožnosti dotičnega uradnika, menda zato, ker so bili ti referenti v zadnjem času Slovenci. — Tudi v zemljeknjižnem uradu zaostaja delo, ker noče ministerstvo umeti, da Trst raste. Tržaška posojilnica in hranilnica se je radi tega že pritožila, in ako se v kratkem v tem oziru nič ne stori, bomo prosili to naše društvo, naj se ono zavzame za našo stvar. — V drugi vrsti se čutijo zlasti z Goriškega in iz Istre pritožbe, da število slovenskih uradnikov ne stoji v nikakem razmerju s številom prebivalstva. — Slovenske sodne uradnike iz Goriške se pošilja v Istro ali na otoke. Na njih mesto pa se imenujejo Furlani. — Proti tej praksi, ki je očitno inspirirana in protežirana od laških poslancev, bodo morali protestirati naši poslanci...

Tretji nedostatek je potem zavlačevanje z imenovanji. Že preje sem omenil, da je za mnogo oddelkov pri sodiščih sistemizirano nedostatno število uradnikov. — Ta nedostatek pa povečajo višje inštanice še s tem, da zavlačujejo imenovanja. Navadno traja imenovanje uradnika 6. razreda več nego 4 mesece; uradnika 7. razreda več nego 4 mesece; uradnika 8. razreda več nego 3 in pol mesece; uradnika 9. razreda najmanj 3 in pol mesece. Predno se torej od izpraznitve službe 6. razreda prihađa do pokritja vsled tega se odpirajočega mesta 9. razreda, mineva najmanj 15 mesecev. Vsled tega ne zaostaja samo delo, ampak se mlajšim uradnikom jemlje tudi vsako veselje do sodne karijere. — Mi imamo v Trstu precej slučajev, da so se slovenski pravniki rajše posvetili finančni, ali celo policijski službi, ker bi vkljub svoji popolni usposobljenosti v 3 jezikih morali čakati 6 do 7 let, predno bi prišli do adjunktskega mesta. — takim postopanjem državna uprava sicer pridobi interkalarije in kakor sem slišal znašajo isti na leto K 30.000 do K 40.000. Gotovo je tako špekuliranje na interkalarije za pravno državo, kakor hoče biti Avstrija, jako čudno in sramotno!

Iz vsega pa je razvidno, da nedostatki v justični upravi na Primorskem ne izhajajo iz zlohotnosti avstrijskih vlad

rinde-a, piše mi namreč s pravim ženskim čustvom, da neizmerno ljubi svojega ženina, kar ga je še ostalo, toda njeni stariši so odločno proti tej zvezi, ker on nima premoženja in je za delo nesposoben, in ona sama pa tudi nima dovolj sredstev, da bi zamogla oba ob tem živeti. „Kaj naj storim?“ tako me vpraša v svoji strašni zadregi.

To pa je zelo koščljivo vprašanje, vprašanje ki se tiče ene ženske in približno dveh tretjin enega moškega, in jaz čutim, da bi preveliko odgovornost na se vzel, če bi ji dal kak določen odgovor.

Kaj, ko bi poskušali Caruthers-a na kak način popraviti in zopet vkup „zlimati“? Če ima Avrelija dovolj sredstev, tedaj bi svojemu ženinu lahko nabavila umetne lesene noge in roke, stekleno oko in lasuljo, vse to bi njegovo zunanost precej spremenilo; potem bi mu dovolila devetdesetdnevni rok in če bi si v tem času ne zlomil vratu, bi se z njim poročila in pustila stvar naj gre dalje kakor more. Po mojih mislih bi Avrelija pri tem ne riskirala veliko, ker če bi Caruthers tudi zanaprej pokazal

nasproti politično in gospodarsko močnejšim in srečnejšim narodom.

Mladina in tobak.

Čital v izredni učiteljski konferenci dne 17. dec. 1905. pri Sv. Luciji ob Soči F. Š.

Kjer stari delajo, mladi pa tobak kadijo, tam pogosto boben ropoče.
A. M. Slo mek.

Znanstveni dokazi in naša vsakdanja skušnja nam pričajo o neizmerni škodljivosti alkohola, ki je prvi in največji sovražnik človeške družbe. Drugi sovražnik, ki enako preti človeškemu rodu s svojim uničujočim vplivom, je nikotin ali raba tobaka. Tudi tega se oprijemlje današnji svet vedno bolj, da celó nedorasla mladina, ki ne zna niti od daleč presoditi pogubonosnega vpliva nikotina na mladi, nerazviti organizem. Kar velja o alkoholu, ki uničuje duševne in telesne moči posameznika kakor tudi celih narodov, isto velja o nikotizmu. Nikotin ne škoduje samo telesu, ampak vzbuja tudi razne strasti, ki človeka večkrat zvedejo na pogubna pota. Poleg tega prazni tobak mošnjiček, ki se navadno le s trudom in muko napolnjuje, manjša narodno premoženje, ker od denarja, ki ga izdamo za tobak, se niti vinar ne vstavi med Slovenci. Tobak ni toraj samo črv, ki izpodjeda telesno zdravje in uničuje človeka npravno, ampak ga spravlja polagoma tudi na beraško palico.

Tobak je služil nekdanj popolnoma drugačni svrhi nego sedaj. V Ameriki, kjer je ta rastlina doma, je namreč mnogo jako nadležnih mušič, ki človeka pikajo v obraz, kar pač ni prav prijetno. Da bi se tega mrčesa iznebili, zvijali so Indijanci tobačne liste, prižigali jih in puhali dim okoli sebe, da so tako odganjali od sebe ta nadležni mrčes. V Evropi pa se je rabil tobak izprva izključno le v zdravilstvu. Še le pozneje so Evropejci povzeli grdo navado kajenja od ameriških divjakov. Toda stroge prepovedi od državne kot cerkvene oblasti so branile, da bi se ta kuga brzim korakom širila. Ruskim kadilcem se je zažugalo, da zgubijo nos, ako jih zalotijo pri kajenju. V Carigradu so bičali Turka, ako so ga videli s pipo po ulici hoditi. Tudi cerkev je povsod svarila in poučevala zaslepljeno ljudstvo. Papež Urban VIII. je leta 1624. izobčil iz sv. cerkve vse kadilce in nosiljače. Angleški kralj Jakob I. je spisal sam knjižico, v kateri med drugim piše: „Kajenje je navada, ostudna za oko, grozna za nos, škodljiva za želodec, nevarna za možgane in pljuča; črni smradljivi dim je na las podoben davečemu soparu, ki se dviga iz peklenškega brezdnja“. Ali vse svarjenje je bilo zaman. Zlo se je hitro širilo. Kadilci so ostali zvesti kajenju in pridobili še

svoje čudno nagnenje ponesrečiti se pri vsaki mogoči priložnosti, je vendar verjetno, da se bo v najkrajšem času pri enem takšnem eksperimentu popolnoma, to se pravi do smrti ponesrečil, in potem je Avrelija prosta. In ako bi bila takrat že poročena, tedaj bi po njegovi smrti vsi njegovi lešeni udje, steklena očesa, lasulja in vse take vrednostne reči pripadle vdovi in Vi Avrelija bi objokavala samo zgubo enega dela plemenitega, toda nesrečnega moža, kateri se je resnično trudil, da bi vse prav naredil, kateri pa se je moral bojevati z jako nenavadnimi instinkti.

Poskusite, Avrelija! Jaz sem vso stvar prav dobro in natančno premislil in spoznam, da je to za Vas edina rešitev. Seveda bi bilo zelo lepo od Caruthers-a če bi svoje eksperimente najprej začel z vratom in si tega najprvo zlomil. Ker pa je šel v tem svojo pot in je vso stvar tako na dolgo zavlekel, tedaj mislim, da mu pri tem ne smemo delati zaprek. Mi moramo v tem slučaju najboljšo vkretniti, kar se sploh da narediti namreč pustiti vsej stvari svoj pot.

novih pristašev. Sedaj ima vže vsaka najbolj zakotna vas svojo prodajo tobaka. Še za sol ni denarja, pipa pa mora biti vedno v ustih, ali „za sol ni, za tobak pa mora biti“, tako rentalijo žene nad svojimi možmi! Je po pravici! Gospodinja škrtari, kjer le more, da je le vse potrebno pri hiši; trga si grizljeje od svojih ust, samo da ima družina kaj prigrizniti, mož pa ne zmenè se za hišne potrebe, kadi kakor Turek in zapravlja denar brez potrebe.

Zakaj pa se vedno uči in svari: preč s tobakom! V tobaku je jako hud strup, ki ga imenujemo nikotin. To je prozorna, čista, olju podobna tekočina, ki neprijetno diši in močno zavdaja. Le mali del jedne kaplje tega strupa že zadostja, da umoriš domačega zajca, in jedna kapljica vzame psu življenje. Dá, celó tobačni pepel je tako škodljiv, da te omami in omrtviči, ako ga le v mali količini spiješ v kozarcu vina. A kako pogubna je ona tako zvana „žlindra“ iz pip, si lahko vsakdo misli. Ako je temu tako, potem ni nobeno čudo, da škoduje kajenje celó moškim. Neizmerna raba tobaka pa je vzrok, da človek oslepi, da si pokvari živce in celó znori. Tak mogočen vpliv ima kajenje vže na razviti, možki organizem, kakšen vpliv pa naj ima kajenje na mladino!

Kajenje je naravnost pogubno za mladino. Vsi oni škodljivci in človeško življenje uničujoči nasledki, ki jih vidimo pri odraslih, se še v večji meri opažajo na mladini. Tu se prav očitno pokaže strup tobaka, ki ga mladina tako rada vsisava. Tej bi se moralo zabraniti kajenje na vsak način. To je dolžnost starišev, šole in cerkve ter sploh vseh, katerim je mladina izročena v skrb. Žalostno, da se mladina udaja v naših dneh kar najhitreje tej strasti. In nasledki so to, da srečavamo povsod mladeniče, ki so po zunanosti vže pravi starci. O mladeniški žilavosti, rudečih licih ni duha ne sluha. In to ni pripisovati pomanjkanju, ampak prezgodnjemu vživanju alkohola in rabi tobaka; ta dva sta vtisnila mladeničem neizbrisno znamenje slabosti in starikavosti na čelo.

Tobačni dim deluje zlasti na srce in more njegovo delovanje celó vstaviti; dihanje postaja počasno in težavno, mišice pa utrujene in onemogle. Tobak zastruplja počasi ali gotovo človeško kri, ustne žleje izločajo obilnejše slino, želodec slabi in prsa suši, draži pljuča in oči ter več ali manj krajša življenje. Vsestransko opravičen je ameriški pregovor, da so smodke žrebliji z a r a k e v. In to niso morda kake ženske čenčarije, ampak je vse znanstveno dokazano. Kratkovidni stariši pa zagovarjajo celó rabo tobaka, češ: mojemu sinu koristi proti glistam, ali zato, da se mu oči čistijo. Nespametne abotnosti! Sin vam je, dragi stariši, zato bolan, ker kadi. Oni tobačni strup je odvzel vašemu sinu tek do jela, ker, kdor mnogo kadi, navadno malo je. Prazen želodec pa se kmalu pokvari in postane v kratkem ognjišče raznih bolezni. In od tod tudi glisk. Tudi oči so mu oslabela le radi kajenja. Tobačni strup, nikotin, zastruplja počasi vse živce človeškega telesa. Zastrupljenje pa se oprime najprej očesnih živcev, ki so najbolj občutljivi in jim tako počasi vzame vso moč, da niso sposobni za nobeno delovanje in človek polagoma oslepi.

To so dejstva, ki so jih priznali sami zdravniki in učenjaki, ki se borijo z preiskovanjem škodljivih tvarin v tobaku. Trdijo celo, da boleha na jetrih vsak peti človek, najsibode kadilec, nosiljač ali žvekač in mora tudi vsled tega leči v prezgodnji grob. (Dalje pride.)

Nekoliko statistike

o ponemčevanju Slovanov in o razširjanju nemške ideje med Slovani. (Piše Arjól.) (Konec.)

Nemške šole v Rusiji. Pangermanski listi se pritožujejo da od časa Aleksandra III. se število nemških hišnih

zavodov zmanjšuje in večina teh rusificira. To pa je le nekak strah brez povoda, ker nemške šole so dobro situirane. Že l. 1869. piše A. Klaus v svojem delu „Unsere Kolonien“, da o kaki rusifikaciji nemških šol ni ne more biti govora. V tem letu so imeli nemški naselniki 480 šol. Od tega časa se je položaj Nemcev na Ruskem v vseh ozirih zboljšal in če je tudi ruski jezik uveden v te šole, s tem ni še torej rečeno, da se rusificira.

Največ nemških šol je zakraj pruske meje na Poljskem; tam tvorijo Nemci od 16—20% splošnega prebivalstva. Njih šole so evangelsko-avgsburškega in reformskega izpovedanja. V samej ljubljinskeji guberniji imajo Nemci 47 takih šol. V Rigi imajo politehniko, v Revalu višjo šolo, v Odesi realko, v Petrogradu 4 srednje šole. V drugih večjih ruskih mestih tudi ne manjka nemških šol. Vse te šole v Rusiji so tesno zvezane z razširjanjem protestantizma.

Nemški kapitali v Rusiji. Med kapitalisti v poljskih gubernijah zavzemajo Nemci eno izmed prvih mest. Mnogo tovarn in drugih podjetij je v njih rokah. Razume se, da je potem večina delavcev nemških. V samej Poljskeji je kakih 88.000 delavcev — Nemcev. Samo mesto Lodz ima 100.000 Nemcev in ti mnogo pomagajo pospeševati nemire, kateri so se v zadnjem času pojavljali. Nemci imajo v ruskeji industriji 261 mil. Mark. Kar se tiče zemljišč, to je že l. 1890 N. S. Zarjanko na „Zemljevidu slovan. narodnostij“ naštel, da v 17. gubernijah (iz 49tih) evropske Rusije (brez Poljske) imajo Nemci 4,427.874 desetini (1 desetina = 14567 ha) ako bi k temu prišteli še 1 mil. desetini zemljišč v poljskih gubernijah, bi prišli do zaključka, da imajo Nemci v 27 gubernijah 5,427.874 desetini ali 796.269.1158 ha. V baltičskih pokrajinah je velikih posestev 695 (najmanj obsega 350 desetini) in 248 posestev protestantske cerkve z 97.700 desetini. V drugih ruskih gubernijah je tudi mnogo nemških posestev. — Ruski narod se pa sedaj vedno bolj probuja in spoznal bode, kakšna nevarnost mu preti od strani Nemcev, zato bode vedel se uspešno bojevati proti temu sovražniku Slovanstva. Nemci so si v svesti razširati svoje pangermanske ideje tudi po ruskih planjavah čez matuško Moskvo, o tem priča tudi naslednja vsenemška pesen:

»Alldeutschland im Vereine!
Heisst unser Lösungswort
Von Niemen bis zum Rheine
Und weiter tönt es fort.
Und an der Donau schallt es.
Wie heller Siegesklang
Und bis zur Wolga hallt es,
Wie ferner Schlachtgesang.
Es wird der Tag erscheinen
Der deutschen Völkerschar
Da wird uns all' vereinen
Germaniens Kaiser-Aar!
(Henrich Gutherleb, Kampflieder.)

Slovanska samoobramba.

Število Slovanov (okoli 150 mil. l. 1905. — po Niederle-ju) vsekakor preseza število Nemcev v tem letu (89 mil.) pa neprestane slovanske zgube dokazuje, da v borbi narodov ne prevladuje kolikost ampak kakovost. Ker pri Slovanih ni prave samozvesti, posebno pri Rusih, je to — naše prvo zlo. Pangermanski avtorji (Shamberlain, Reimer) prištevajo rusko vladu svojim pravim zaveznikom, katera zadržuje prosveto in samozavest ruskega naroda. Ona še sedaj nadaljuje pogubno politiko Katarine II., Aleksandra I. in Nikolaja I., kateri so pošiljali rusko vojsko v zaščito nemških interesov. Zato je čas, da bi obramba slovanskih interesov v Rusiji prešla v roke ruskega „Prosvješčenega občestva“, na katero z nado gledajo južni in zapadni Slovani. V zadnjem času se je v tem oziru drugače opomoglo, da so Slovani stopili v zvezo z drugimi priateljскими narodi. V Parizu se je ustanovila „Franko-češka unija“ in „Kelto-Latino-slovanska liga“, od katerih moremo v političnem oziru kaj dobrega upati, kajti s programom teh se bavijo

resni politični faktorji izmed Francozov in Slovanov.

Ako se boče uspešno delovalo na tak način, potem je možno zajezi nemški naval na slovansko ozemlje, katero so nam zapustili naši pradedje.

Slovanski jezik naj se uspešno širi daleč proti vzhodu do azijskih pustinj, da se s tem zajezi drugi naval, ki preti od vzhoda sem.

Dopisi.

Iz hrlbov. — (Ogenj.) — Dne 13. t. m. okrog 7. ure dopoludne pričel je goreti hlev Janeza Ivančič, p. d. Ribč, v Smasti (Lôg) h. št. 2. Stari oče je pomolzel živino in nesel mleko v hišo, med tem pa je padla svetilnica na tla — nihče ne ve kako — in vnela se je stela. Hitro so prihiteli domači in pričeli gasiti — res potlačili so gorečo steljo, pa ogenj je med tem vdrl skozi streho. Bil je strašen požar. Od vseh strani so takoj prihiteli ljudje gasit. Novoustanovljeno gasilno društvo iz Kobarida je bilo kmalu na mestu. Posrečilo se je ljudem rešiti živino, vendar ste zgoreli ena junica in ena koza. Hleva ni bilo mogoče rešiti; zato so pa ognjegasci vso svojo skrb obrnili na tik stoječo hišo. Večkrat se je vnela, pa vselej so jo zopet pogasili. Le njihovi požrtvovalnosti se je zahvaliti, da ni pogorela hiša in še sosedna poslopja. Ljudje so pridno donášali vodo, ker ognjegasci niso imeli dovolj dolgih cevi. Pogorel je hlev do tal, vse seno, ki je bilo spravljeno na hlevu, tako da pogorelec nima s čim krmiti rešene živine; pogorel je ves sirk, ki se je sušil na hiši tik hleva; zgoreli sta dve živinčeti, kakor smo že omenili in 12 kokoši. Škoda znaša več tisoč kron. Posestnik, ki se je pred par leti priženil v hišo, dobil je polno dolga v hiši, vrhu tega sta mu poginila lansko leto dva konja in dve kravi — in sedaj ga je zadela še ta grozna nesreča. Ker mu je šla tako trda, opustil je že pred leti zavarovanje proti požaru in sedaj ne dobi od nikjer ničesar. Ako mu usmiljeni ljudje ne priskočijo na pomoč, mora vse skupaj pustiti, ker sam ne more popraviti škode. Ima tudi družino: ženo, ki je že celo leto bolehal in se je bati, da se je pri tem ognju popolnoma pokvarila radi strahu in napa pri reševanju živine in blaga; tri male otročiče in starega očeta. Usmilite se ubožega pogoreleca! Kdor hitro da, dvakrat da! Darove sprejemata županstvo in kuratni urad na Libušnjem, ter jih bosta izkazala v časopisih.

Umrl je nagloma v Kobaridu znani krčmar Anton Gruntar, p. d. Špehonja dne 13. t. m. Dopoludne je bil še v Smasti pri ognju; ko je prišel domov, padel je in bil na mestu mrtev. Došli zdravnik je mogel konstatirati samo še smrt.

Politični pregled.

Avstrijska gosposka zbornica.

Gosposka zbornica je v svoji tokovski seji brez debate odobrila proračunski provizorij. Istotako je brez debate vsprejela zakon, s katerim se vlada pooblašča, da provizorično uredi trgovinske in prometne razmere z Italijo. Na to je zbornica razpravljala o zakonskem načrtu glede podpore trgovinske mornarice. Poročevalec Chlumecy je v toplih besedah priporočal, naj zbornica vsprejme zakonski načrt ter je priporočal vladi, naj skrbi za obmorsko prebivalstvo. Zbornica je potem v vseh čitanjih vsprejela zakon ter je rešila še več predlog, ki jih je v zadnjem času odobrila poslanska zbornica.

Skupno finančno ministerstvo.

Na pondeljki seji poslanske zbornice so posl. Berks in tovariši, kakor javljajo z Dunaja, interpelirali vladu, je li res, da se sedež skupnega finančnega ministerstva prenese v Budimpešto. Interpelacija zahteva za ta slučaj, da naj se uprava Bosne in Hercegovine loči od skupnega finančnega ministerstva ter da naj tudi dvorni komorni arhiv ostane na Dunaju.

Reservno brodovje avstrijske mornarice.

V avstrijski mornarici se s 1. januarjem ustanovi rezervno brodovje, ki bo služilo za posebno važne politične ekspedicije.

Baron Benko namestnik dalmatinski.

Iz Zadra javljajo, da utegne postati dalmatinskim namestnikom do sedanjih civilni adlatas v Bosni, baron Benko. Do sedanjih upravitelj namestništva dalmatinskega pa da dobi mesto sekcijanskega predstojnika v ministerstvu notranjih stvari.

Za zanemarjeno Dalmacijo.

Minister za notranje stvari Bylandt Rheid in ministerski predsednik Gautsch sta zaslila dalmatinske poslance Perića, Bianchinija, dr. Zaffrona, Vukovića in dr. Ferija. Dalmatinske zastopnike je vodil predsednik dalmatinskega deželnega zbora Ivčević. Razgovarjali so se o železniški zvezi Dalmacije z ostalo državo in o dalmatinski ladjeplovbi kakor tudi o jezikovnih zadevah pri dalmatinskih oblastih. Oba ministra sta obljubila, da hočeta upoštevati dalmatinske želje.

Kriza na Ogerskem.

Koliko se je pisalo o tem, kar se je imelo zgoditi v Budimpešti dne 19. t. m., na dan namreč, na kateri je bil zopet sklican k novemu zasedanju ogerski državni zbor. Za ta dan so prorokovali ogerski in drugi listi velikanska iznenadenja. Imenovali so ga zatorej osodopolnim. Radi tega smo ga pa tudi vsi pričakovali z veliko napetostjo, a kako razočarani smo bili, ko smo čitali poročilo o tem dnevu, ki je tako mirno šel v večnost brez vsakega hrupa. Ogerska poslanska zbornica je bila namreč ta dan zopet odgodjena, kar se je dogodilo na sledeči način:

V torek je predsednik Justh ob 10. in pol uri otvoril sejo. Navzoč ni bil noben minister. Predsednik je najprej ukazal prečitati cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim je bil dne 10. oktobra državni zbor odgodjen. To čitanje so poslanci mirno poslušali. Predsednik je izjavil, da odpošlje cesarjevo pismo magdatski zbornici ter je nadaljeval nastopno: Danes sem od gospoda FZM barona Fejervaryja prejel pismo. Predsednik je ukazal prečitati pismo, v katerem sporoča ministerski predsednik, da mi dostavlja cesarjevo lastnoročno pismo s prošnjo, naj ga da prečitati na današnji seji. Ob enem mu javlja, da bo pismo priobčil uradni list v posebni predpoudanski izdaji. Predsednik je dal nato prečitati cesarjevo pismo, s katerim je poslanska zbornica odgodjena do 1. marca 1906.

Grof Apponyi je na to izjavil: Poslanska zbornica izjavlja nezakonitim sedanje odgodjenje državnega zbora potom kraljevega reskripta, ki je proti jasnim določbam člena X. zakona iz leta 1867. Poslanska zbornica proglašuje to ter odreduje, da se priobči magdatski zbornici. Zbornica izjavlja o tem dejstvu svoje najgloblje obžalovanje, obsoja postopanje svetovalcev krone, ki so to predložili, katerih imenovanje ni bilo niti pravilno prijavljeno zbornici, kakor je bil to običaj. Zbornica vsprejme odgodjenje samo zato na znanje ter se podvrže odredbam iste, ker noče ustvariti položaja, ki bi zelo otežil nastavni stik med obema faktorjema zakonodaje. Istočasno pa protestira poslanska zbornica proti eventualnim posledicam, ki bi utegnile nastati iz takega postopanja.

Posl. grof Tisza je motiviral stališče liberalne stranke. Socijalist Mezöffy je ponovil predlog, naj se cesarjev reskript ne vzame na znanje ter naj zbornica nadaljuje svoje posvetovanje. Nato je bil predlog grofa Apponyija enoglasno vsprejet. Opoludne je bila seja zaključena.

Iz vsega tega je razvidno, da je koalirana opozicija svojo taktiko izpremenila in mogoče tudi svoje mišljenje in da ni popolnoma izključeno, da ne pride že v malo dneh do kakega kompromisa med njo in krono, ki ji bo omogočil pot do vlade.

Ravno tako kakor poslanska zbornica, sprejela je tudi magdatska zbornica na znanje kraljev reskript glede odgodjenja državnoborskega zasedanja. Tudi magdatska zbornica je protestirala proti vednem odgodjenju ter izrekla nezaupanje onim svetovalcem krone, ki so to zakrivali. Ministrstvo ni bilo navzočih ne v poslanski zbornici in tudi v magdatski ne.

Baron Fejervary je v imenu celega ministerstva podal kralju svojo in svojih tovarišev ostavko, a kralj ni vsprejel demisije, in tako ostane na krmilu sedanje ministerstvo vsaj do konca meseca februarja 1906.

Budimpeštanski list „Az Ujsag“ poroča z Dunaja, da bo zbornica razpuščena, ako se do 1. marca ne doseže sporazum med koalicijo in krono. Tudi „Pesti Naplo“ poroča, da bo zbornica razpuščena 1. marca 1906 ter sklicana šele 1907.

Zakonski vladni načrt o volilni reformi na Ogerskem.

Vlada je razposlala na časopise zakonski načrt glede splošne volilne pravice z obširnimi motiviranimi poročili. Zakonski načrt ima 12 paragrafov, ki določajo nastopno: Volilno pravico ima ogerski državljani, ki je dovršil 24. leto in ki zna čitati in pisati. Državnim poslancem pa zamore biti izvoljen, samo kadar ima aktivno volilno pravico in je že vsaj deset let ogerski državljani in ki zna madjarski. Izvoljen ne more biti, kdor je bil pravo močno obsojen radi zločina ali pregreškov iz dobičkarstva oziroma radi škovanja ene narodnosti proti drugi. Vsak volilni okraj voli enega poslanca, vendar je vsak okraj razdeljen v več manjših okrajih. Volitev je neposredna in tajna ter se vrši z glasovnicami. Ako dobita dva kandidata enako število glasov, odloči žreb. Srednje število poslancev in sedanja doba mandatov ostaneta nespremenjeni. O razdelitvi volilnih okrajev, o sestavi volilnih imenikov, volitvi, sodstvu in veljavi volitve se bavi posebni zakon. Načrt tega zakona predloži zbornici tekom enega leta po proglašenju zakona o volilni reformi minister notranjih stvari. Volilci, ki so dosedaj imeli volilno pravico, obdrže isto skozi dve dobi državnega zbora, tudi za slučaj, ako ne znajo pisati in čitati.

Motivacija navaja, da se ne mora vzdržati sedanje stanje, pri katerem je volilna pravica po različnih krajih navezana na volilno cenilo od 68 st. do 87 K, ker se nahajajo okraj, ki imajo 139 do 12.000 volilcev.

Reformo je možno izvesti le na principu razširjanja pravic, in sicer hoče vlada razširiti volilno pravico po načelu, da dobe volilno pravico vsi oni, ki znajo čitati in pisati.

Motivacija pravi nadalje, da bi bila vsaka druga reforma volilne pravice, izlasti znižanja volilnega cenila, za madjarsko prebivalstvo nengodnejša, kakor reforma splošne volilne pravice, ki jo predlaga vlada, in da se ne more staviti pogoja, da zna kdo madjarski pisati in čitati, ker je vsled tega mnogo volilcev izgubilo svojo volilno pravico in bi ta sistem izzival ogromno število protestov.

Dočim je bilo po dosednji volilni pravici 56% volilcev Madjarov, jih bo po volilni pravici 61%. Zlasti zadobi volilno pravico mnogo delavcev. Dočim je doslej imelo volilno pravico le 40.000 delavcev, bo odslej imelo to pravico 800.000 delavcev, mesto 4% bo torej 33% volilcev delavcev.

Narodnost na Ogerskem.

V Ogerski Belicerkvi so ustanovili dne 11. t. m. „deželno stranko nemad-jarskih narodnosti.“ Shoda se je udeležilo več tisočev volilcev srbske, romunske in nemške narodnosti iz mesta in dežele. Govorniki vseh treh narodnosti so izrecno naglašali, da je treba vsprejeti boj za narodne pravice ljudstva, a najboljše sredstvo za dosego teh pravic je splošna in tajna volilna pravica. Vsprejeta je bila soglasna skupna resolucija, v kateri se narodnosti izrekajo, da bodo trdno vstrajale pri zahtevi, da naj v šoli in cerkvi vlada narodni jezik. Dalje so sklenili, da se ta stranka pridruži državnozbornski stranki nemad-jarskih narodnosti, da je zahtevati odpravo takih zakonov in naredb, ki niso združljive z načelom narodne enakopravnosti ter da je ustvariti nov fundamentalen zakon, ki bo dajal posamičnim narodnostim garancije za pravice njihovega jezika. Končno zahteva resolucija uvedenje splošne in tajne volilne pravice brez vsakega omejevanja. Zbor je odobril organizacijo novo ustanovljene „narodnostne stranke“.

Italijanska ministerska kriza.

Kralj je vsprejel demisijo ministerstva in je naročil Fortisu, da sestavi novo ministerstvo.

Dijete za nemški državni zbor.

Za poslance nemškega državnega zbora se uvedejo dijete. Knez Bülow je baje že pridobil nemškega cesarja za to.

Francoska pomnožuje svoje vojne brodovje.

Francoska, ki ima, kakor se je razvil te dni minister za mornarico Thomson, že do sedaj močnejšo vojno mornarico, bo gradila sedaj še tri velike oklop-njače.

Novo volitve za angleški parlament.

Kakor javljajo iz Londona, bodo volitve za angleški parlament definitivno razpisane dne 8. januarja, a volitve da najbrž prično dne 12. januarja in da bodo v pokrajinah dovršene do 26. januarja.

Črnogorski knez prisegel na ustavo.

V torek je bil zgodovinski dan za hrabri, dasi mali črnogorski narod. Knez Niko'aj je namreč prisegel na ustavo. Pred prisego je imel prestolni govor

katerem je naglašal: Zgodovina bo priznala, da je sedanji črnogorski knez zagotovil red in mir v svoji državi in navadil prebivalstvo na pokorščino. Samodržstvo ni oviralo napredka in razvoja v Črni gori, marveč je bilo potrebno do zdaj. Knez je prepričan, da je končana za Črno goro doba samodržstva in je sklenil zato uvesti drugačen način vlade, ki bo proizvedel nadaljni napredek Črne gore. Knez je napovedal, da bo morala rešiti skupščina ustavo kakor tudi organizacijske zakone za ureditev vojaških, finančnih, verskih in šolskih zadev. Knez je naglašal, da je dobro znamenje med mohamedanci in pravoslavnicami. Z ozirom na zunanjo politiko je naglašal knez, da je dolžna Črna gora za Bogom največjo zahvalo Rusiji. Spominjal se je tudi mogočnega vladarja sosedne države, cesarja Franc Jožefa, s katerim nista bila nikdar osebno sprta, kar je najboljšje jamstvo za prijateljstvo in dobro sosedno razmerje. Kazal je na trpljenje Srbov v Stari Srbiji in Makedoniji. Rekel je, da ne dvomi na sultanovi dobri volji napraviti zopet mir in red. S Tarčijo so razmere prijateljske, tudi obmejni spori so bili rešeni na prijateljski način. Knez je še govoril o razmerah z ostalimi državami. Naglašal je, da veže prijateljstvo Črno goro z Italijo in Nemčijo in da je prijazen Črni gori nemški cesar Viljem in da upa isto od angleškega kralja. Osebito je pa naglašal ozke narodne in sorodne odnose, ki vežejo Črno goro in Srbijo. Jako simpatično se je spominjal tudi Bolgarije in bolgarskega kneza.

Dogodki na Ruskem.

Zopet se poroča, da hočejo na Ruskem pričeti s splošnim štrajkom. Posledno vznemirljivo vesti prihajajo pa iz Moskve. Tam zaostaja vsled splošnega štrajka vse življenje. Promet električnega tramvaja je ustavljen. Viši uradniki občinskega sveta in zemstev so v sredo prenehali poslovati. Istotako je ustavljen promet v nekih večjih tovarnah. 50.000 delavcev štrajka. Ker se ne dela v nobeni tiskarni, ne izhajajo listi.

Taka so najnovejša poročila. Sicer si pa človek pravega mnenja o položaju na Ruskem ne more ustvariti, ker so poročila jako nezanesljiva, in mnogi listi danes vse to prekljujejo, o čemer so še včeraj trdili, da se je gotovo zgodilo.

V sredo izšel novi demokratični list „Večerni Golos“ je priobčil oklic centralnega odbora vsruske zveze na vojaštvo raznega orožja, v katerem se pozivlja častnike, moštvo in uradnike garde, armade in flote, naj pristopijo zvezi. Namen iste je podpirati svobodoljubno gibanje, a končni cilj jej je sklicanje konstitučne skupščine na podlagi splošne, direktne in tajne volilne pravice ter uresničenje državnega reda in armadne reforme, ki naj jo izdela ta skupščina.

Delavnost zveze bo obstojala v tem, da se ne bo uporabljala oborožena sila proti borilec za svobodo, da se bo vzdrževal red, da se bo ščitilo državljane proti nasilstvu in da se uresniči vsruski armadni štrajk. Kakor zaključni čin svojega delovanja obljubuje zveza pomoč vsem onim, ki morajo trpeti radi tega, ker pripadajo zvezi.

Nemiri v Šangaju.

V Šangaju na Kitajskem so nastali minule dni hudi nemiri, na katere je obrnjena sedaj vsa pozornost evropske diplomacije. V Šangaju so začeli namreč Kitajci napadati in celo tudi moriti Evropejce. Povod tem nemirum je dala prepoved ameriške vlade, ki prepoveduje Kitajcem naseljenje v Ameriko. Nad to prepovedjo hočejo se Kitajci maščevati s tem, da so začeli preganjati vse tujce, ki se nahajajo v Šangaju in okolici, in katerih je tam vse polno, ker je v Šangaju jako imenitna postajanka za trgovino. Iz Londona poročajo, da je angleška vlada sklenila podvzeti vse korake, da se povrne zopet mir in red in da hoče z oboroženo silo nastopiti proti Kitajcem.

Roždestvenski in Virenus v Petrogradu.

Iz Petrograda poročajo, da sta admiral Roždestvenski in Virenus dospela tjakaj.

Domače in razne novice.

Vesele božične praznike prav iz sreca voščita vsem naročnikom, dopisnikom in somišljenikom uredništvo in upravnništvo.

Našim naročnikom. — Ker ne izide zaradi praznika v torek naš list, pridodali smo današnji številki celo pri-logo, da odškodujemo s tem nekoliko naše naročnike.

Spremembe v politični službi.

Okrajni komisar, g. Grabmayr, ki je bil do sedaj prideljen krajnemu glavarstvu v Gradišču, je odpoklican v Trst k na-

mestništvu. V Gradišče pa pride namestništveni konceptist g. dr. Maucha.

Novi poštni ravnatelj v Trstu. — Poštnim ravnateljem v Trstu je imenovan g. Herman Patta y, kateremu je podeljen ob ti priliki naslov in značaj dvornega svetnika.

Imenovanje. — Poštni oficijal g. Izidor Velicog na je imenovan poštним kontrolorjem v Gorici.

Imenovanja v davčni službi. — Davčni kontrolor g. Emilij Antonini je imenovan davkarjem; davčni pristav g. Henrik Tomič postal je davčni kontrolor; davčni praktikant gosp. Artur Malnig pa je imenovan davčnim pristavom.

Za „Šolski Dom“ so plačali predsestništvu: Ivan Selak, vikar v Stržiščih 5 K; Julija Leban, posestnica v Črničah 5 K; za prodani narodni kolek 1 K; Franc Leban, župnik v Batnjah 40 K; dr. Anton Gregorič, novo ustanovitelj, plačal pri naročilu narodni kolek 1 K; radovedna punca za pomen češke besede 40 vinarjev; Avgusta Šantel za razprodane razglednice 10 K; Ivan Kerpan, krčmar na Travniku 1 K; Franc Gabršček, c. kr. davkar v p. 5 K; A. B. v Gorici 1 K; Ivan Lipic, krčmar pri belem zajcu 1 K; dr. Ferdinand Terkuč, c. kr. notar v Kanalu za drugo poluleto 1905 24 K; gospa Marijana Terkučeva, notarjeva v Kanalu, za drugo poluleto 1905 12 K.

Mesečnino za november so plačali: Leopold Bolko, deželni poslanec 10 K; Jakob Cebular, profesor v p. 2 K; dr. Josip Dermastia, odvetniški koncipijent 1 K; Ivan Drufovka, trgovec in posestnik 2 K; Fran Finžger, okrajni š. nadzornik 4 K; Anton Fon, trgovec in posestnik 2 K; Josip Fon, sodni tajnik 2 K; Miha Gabrijelčič, sodni svetnik 2 K; Anton Gvajz, profesor 2 K; Hedžet in Koritnik, trgovca 2 K; Teodor Hribar, poslovodja v „Krojaški zadrugi“ 4 K; J. G. v Gorici 3 K; Emil Kaučič, deželni uradnik 2 K; Franc Kaučič, trgovec in posestnik 2 K; Fran Kokole, c. kr. višji davčni nadzornik v p. 2 K; Janez Kokošar, župnik (za nov. in dec.) 6 K; Jernej Kopač, trgovec in posestnik 2 K; Ličan Josip, knez nadškofjski tajnik 2 K; Ivan Mercina, vadnični učitelj 3 K; Gustav Novak, profesor 2 K; dr. Anton Papež, profesor 2 K; dr. Fran Pavletič, odvetnik 5 K; dr. Andrej Pavlica, stolni vikar 4 K; Filip Pečenko, kavarnar 2 K; Svetoslav Premrou, vodja „Goriške zveze“ 2 K; Fran Setničar, vodja v „Alojzijevešču“ 2 K; Fran Sivec, vadnični učitelj 2 K; Anton Šantel, profesor 5 K; Andrej Tabaj, katehet 2 K; Josip Zornik, trgovec 2 K; Anton Fras, profesor 4 K; Srečko Kovačič, odvetniški koncipijent 2 K; Anton Jakonič, deželni poslanec (za osem mesecev) 16 K; Josip Czelj, profesor 2 K; dr. I. Sket, odvetniški koncipijent 1 K; Katarina Čibej, ravnateljica 2 K.

Mesečnino za november in december so plačale gospe in gospodične: Gizela Finšger, šolskega nadzornika 4 K; Irma Fon, sodnega tajnika 2 K; Štefanija Havel, učiteljica 80 vin.; Antonija Hrovatin, nadučiteljica 4 K; Karola Kaučič, trgovčeva 4 K; Marija Kopač, trgovčeva 10 K; Milka Klančič, učiteljica 2 K; Berta Pavletič, odvetnikova 4 K; Milena Papež, profesorjeva 2 K; Avgusta Šantel, profesorjeva 2 K.

Za božičnico so plačali: Matija Fabijan, c. k. okrajni sodnik v Kobaridu 10 K; dr. Ferdinand Terkuč, notar v Kanalu 10 K; Blazij Grča, župnik v Šempasu 5 K; Franc Franke, vikar v Oseku 5 K; Anton Kaštrin, trgovec v Gorici 5 K; Ivan Selak, vikar v Stržiščah 5 K; Karol Čigon, vikar na Vojsčici 4 K 50 h; Josip Abram, kurat v Novakah 3 K; Marijana Terkučeva, notarjeva v Kanalu 5 K; Andrej Žnidarič, vikar v Gradnem 5 K; Cecilija Čebren, služabnica v Gorici 2 K; Matko Primožič, deželno-sodni svetnik v Tolminu 10 K; dr. Anton Gregorič 20 K.

Upravištvu „Gorice“ je došlo za „Šolski Dom“: Nadučitelj v pok. Ivan Vogrič kot podpiratelj 5 kron. Za božičnico: Josip Skočir, dekan v Devinu 2 K; Teodor Hribar, poslovodja 4 K.

Srčna hvala vsem blagim darovalcem!

Za božičnico v „Šol. Domu“ so nadalje darovali še sledeči dobrotniki: Anton Krušič, trgovec tri cele obleke; Anton Potakzy, trgovec obuvalo, nogovnice in rokavice; Mihael Gasser, trgovec več šolskih potrebščin; Josip Zornik, trgovnena rute; gospa Marija Kopač 1 K; Komjane Anton 2 K; Bolko Leopold 5 K; Karol Čibej 3 K; Sebastjan Oblaschach, trgovec volnene rute; Karol Drašček, pekovski mojster 850 kolačev; Jakob Gril, pekovski mojster 100 kolačev; Poveraj

in Delak, blago, vredno 16 K 10 vin.; Ludvik Mischoy, trgovec več blaga za obleke.

Bog povrni!

Predplačila za „Šolski Dom“ za S. Gregoričeva knjigo „Job“ so nadalje došla: Anton Krušič krojaški mojster v Gorici 1 K 80 vin.

Izkaz daril za božičnico v Kobaridu. — Darovali so sledeči gospodje: Neimenovani dobrotniki 50 K; Jurij Petercel, dekan 34 K; županstvo v Kobaridu 30 K. Po 10 K: M. Fabjan, sodnik; M. Premrou, notar; G. Prinzig, okrajni glavar; dr. Rud. Gruntar, odvetnik; Ig. Gruntar, notar; Franc Kaučič, pivovarnar; A. Simonič, trgovec z usnjem; Milka Mašera nabrala v veselji družbi g. Fabjana, dr. Dolence, Velčiča, barona Hohenbüchla in Diezta. Po 6 K: Franc Bogataj, nadučitelj. Po 5 K: A. Bergine, poštar, Ciril Zamar, kaplan; Ciril Vuga, kurat; Ivan Kodeli; Franc Miklavčič; dr. Fran Franjek; Jos. Frandolič, davčni kontrolor; Karolina Jaretič; dr. A. Gregorič; Ivan Miklavčič; družina Kotlarjeva. Po 3 K: Bon. Andrej; Šturm, župan; Ljudmila Mikuš; Ljud. Kregau; A. Stres, učitelj; Franc Umek, nadrespicijent; Ana Gabršček; Ivan Lapanja. Po 2 K: Neimenovani iz Kreda; A. Bonač, davč. praktikant; Ana Bajt, Jožefa Gorjan; A. Maniaco, kancelist; Peter Velikonja; Marijanica Petercel; Iv. Gruntar št. 64; Josip Uršič; Mar. Devetak; Mar. Grunta št. 45; Petrik, postajevodja; Ljuboslava Vavpotič. Po 1 K: A. Konavec; Anica Koren; I. Velčich, davkar; Ivan Karmel; A. Velčich; Apol. Miklavčič; Antonija Uršič; Anton Uršič, Staroselo; Neimenovani iz Kobarida.

Volitev v pomnoženi okrajni šol. svet za goriško okolico. — Včeraj se je vršila v Gorici volitev osmih članov v pomnoženi okrajni šolski svet za goriško okolico. Izvoljeni so bili ti-le gospodje, in sicer: Lutman, župan v St. Andrežu, ki je dobil 174 glasov; Skolaris, posestnik v Vipolžah s 169 glasovi; Bratuš, posestnik v Čepovanu s 190 glasovi; Savnig, veleposestnik v Biljah s 184; Vidmar, župan v Lokavcu s 171 glasovi; Konjedic, veleposestnik v Plaveh s 172 glasovi; Križnič, župan v Kanalu s 190 glasovi. Med rihemberškim županom gosp. Pavlico, ki je dobil pri prvi volitvi 88 glasov, in med črniškim županom, gosp. Kosovelom, ki je dobil pri prvi volitvi 47 glasov, je prišlo do ožje volitve, pri kateri je dobil večino glasov g. Kosovel.

Goriška čitalnica bode imela 23. t. m. letni občni zbor. Ker je usoda društva v prvi vrsti odvisna od spretnosti društvenega odbora, priporočamo društvenikom, da se vdeležijo mnogobrojno občnega zbora, da si izvolijo v odbor take močje, katerim je na srcu procvet tega najstarejšega goriškega slovenskega društva. Kakor smo slišali, bode čitalnica praznovala po stari navadi Silvestrov večer, ter pevsko in gledališko osobje se že zdaj pridno pripravlja, da preredi društvenikom in gostom prav veselo in prijetno zabavo.

Društvo trgovcev v Gorici naznaja občinstvu, da bodo trgovine jutri dne 24. t. m. odprte od 8. ure zj. do 4. ure pop., to pa zaradi tega, ker določuje tozadevni statut, katerega je sestavilo tržaško namestništvo, da smejo biti v dobi od 17. do 25. decembra prodajalnice tudi v nedeljo odprte 8. ur.

Izzivanje v tobakarni. — V zadnji številki svojega lista smo priobčili notico, katero smo dobili od neke osebe in v kateri je bilo rečeno, da je natakarni hotel „Treh kron“ v tobakarni, ki se nahaja v Gosposki ulici, grdo psoval Slovence. Vsled tega je prišel v naše uredništvo dotični natakarni izjavil, da ni res, da bi bil on v omenjeni tobakarni psoval Slovence. Obsojal pa da je le postopanje neke osebe, ki pripada slučajno slovenski narodnosti, katero postopanje pa ni bilo v nikaki zvezi s slovensko narodnostjo.

Strah pred Slovenci. — Neki hudomušneš je natarbal uredniško listo „Corriere Friulano“, da pridejo jutri Slovenci z dežele trumoma v Gorico ter da bodo tu grozne reči započenjali proti Lshom. Revica se je tega tako vstrašila, da kliče v včerajšnji številki svojega lista na pomoč vse državne oblasti, policijo, orožnike in čudno da ne tudi kanone. Taki „špasi“ so vendar prenemurni in ni prav nič lepo od dotičnega hudomušneža, da spravlja v tak brezpotreben strah ubogo staro gospo.

V pljanosti je izgubil konje in voz. — Neki Ivan Bertolin, ki je doma iz Sovodenj je peljal v četrtek cement za železnico do Kanala. Predno se je pa vrnil proti domu, se ga je nekoliko preveč nalezl in v takem stanju vračal se je z vozom proti Gorici. Pri Plaveh pa pade

speč z voza, ter obleži ob cestnem jarku. Konja sta jo pa sama mahala naprej in sta srečno prispela na Travnik. Policija, videvši konja in voz brez voznika, ju vstavi ter potem odvede v neki hlev. Ne dolgo za tem pride Bertolin na policijo in naznani, da sta mu zmanjkala konja in voz. Na policiji so Bertolina dobro ošteli, potem so mu pa povedali za konja in za voz.

Razpis dražbe. — Razpisuje se dražba za dobavo vrat in oken za deželno norišnico poknežene grofovine goriško-gradiščanske, katere se zdaj gradi.

1. Vsak ponudnik ima vložiti svojo pismeno, zapečateno ponudbo na zapisnik deželnega odbora do 12. ure 10. januarja 1906.

2. Vsak ponudnik ima položiti pri deželni blagajni kot začasno varščino znesek 3000 kron v gotovini, državnih obveznicah ali goriško-gradiščanske dežele ali v zastavnih pismih deželnega hipotečnega kreditnega zavoda.

3. Ponudbe naj se sestavijo tako, da se navedejo v „popisu oken in vrat“, katerega da deželni odbor v to svrhu in na zahtevo na razpolago, enotne cene za dobavo oken in vrat, o katerih je govor v tem razpisu, ter za postavljenje istih.

Pogojne ponudbe ali za osebe, ki bi se se-le navedle, se ne bodo jemale v poštev.

Vložitev ponudbe služi v dokaz, da so ponudnikom popolnoma znane vse podrobnosti, katere navaja 5. točka tega razpisa.

4. O vloženi ponudbah sklepa deželni odbor.

5. Splošno zakupno-izročilni pogoji, posebni pogoji za izvršitev mizarskih del, popis oken in vrat, kakor tudi podrobni narisi del, ki se imajo izvršiti, so razpoloženi v dvorani delavniškega paviljona na norišničnem prostoru, kjer so razpoloženi tudi modeli zapornic, od 9. do 12. ure predp. in od 2. do 4. pop. in sicer toliko časa, dokler ne mine doba za vlaganje ponudb, omenjenih pod 1.

Ob uradnih urah se dajajo pri uradih deželnega odbora vsa pojasnila, ki bi jih kdo zahteval.

6. Vsa okna in vrata se morajo oddati v smislu zakupne izročilne pogodbe tekom 10 mesecev, računajoč od dneva, ko se pogodba podpiše.

Oznaniilo posestnikom. — Sadjarsko društvo v Kanalu ima za oddati 3300 sadnih dreves naslednjih vrst:

Jablane: beli zimski kalvil, velika kaselska reineta, ananas, šampanjska reineta, rumeni belesleur; hruške: triumf de Vien, figovka (perofico), ostolanka; v tem so všteti tudi necepljeni divjaki. Cene so sledeče: 1. za jablane: za posestnike okraja I. vrste po 40 vin., II. vrste po 16 vin., III. vrste po 10 vin.; za posestnike izven okraja: I. vrste po 50 vin., II. vrste po 20 vin., III. vrste po 10 vin.; 2. za hruške: za posestnike okraja I. vrste 16 do 40 vin., II. vrste 16 do 20 vin.; za posestnike izven okraja I. vrste 25 do 50 vin., II. vrste 20 do 30 vin. Divjaki po kakovosti 4 do 6 vin. Ustanovniki dobijo brezplačno 6 dreves. Drevesa se bodo oddajala 2., 3. in 4. januarja 1906.

Izpred sodišča. — V ponedeljek se je vršila na tuk. okrožnem kot kazenskem sodišču kazenska obravnava proti Valentinu Lebanu iz Solkana. Tožen je bil zaradi javnega nasilstva, ker se je dejanski upiral proti občinskemu slugu, ko mu je ta hotel odnesti zarubljeno kolo. Leban dobil je 6-tedensko ječo.

Zaradi istega zločina so bili isti dan obsojeni, in sicer Štefan Saksida iz Saksidor pri Dornbergu in njegova sinova Štefan in Ludovik, in sicer prvi na 6-tedensko, drugi na 4-tedensko in tretji na 2-mesečno ječo. Tudi omenjeni trije so se uprli dornberškemu občinskemu slugu, ko je hotel odvzeti zarubljeno kolo.

Ona 14 in pol letna Marija Faganel, ki je, kakor smo svoječasnno poročali, ukradla neki Pavšič 100 kron in jih je potem z bivšim mestnim pomeščem Urbančičem zapravila, je bila obsojena na 2 meseca ječe, Urbančič pa je dobil 5 mesecev ječe.

V četrtek zagovarjati se je moral pred tuk. okrožnim kot kazenskimi sodiščem 79-letni Štefan Batistič iz Mirna radi nenravnega vedenja proti neki še ne 14-letni deklici. Obsojen je bil na 3 dni zapora.

Zahvala. — Podpisani odbor se tem potom najtopeje zahvaljuje gospem, gđc. in gg. draštvenikom, dobrotnikom, požrtvovalnim diletantom, vrlim pevčcem, domačim in goriškim trgovcem ter mnogim zasebnikom in polnoštevilnim udeležencem, kateri so na razne načine pripomogli k obilnemu duševnemu in gmotnemu uspehu nedeljske božične ve-

selice in srečkanja v korist domačemu „Otroškemu vrtu“. Posebno zahvalo pa ljubljenu g. Srebrnič, učitelju v p. za nepričakovano krasne pevske točke in izborno vodstvo in učenje nove burke: „Trije tički“. Iz srca smo vsem hvaležni. Bog plačaj! Solkan, 21. decembra 1905 Odbor društva „Otroški vrt“.

Vabilo k božičnici, katero priredi dekliška šola „Elizabetišče“ v Tomaju dne 26. in 27. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih. Vsopred: 1. Božična pesem: „Zakaj svetloba“. 2. Deklamacije: božične in novoletne. 3. Pesem: „Sv. Elizabeta“. 4. Prolog, govori Bole Amalija. 5. „Sv. Elizabeta Turinška“, igrokaz v petih dejanjih s petjem in živo podobo. 6. Pesmi med posameznimi dejanji: a) „Želja“, b) „Ti'a polnoč“, c) „Ave Marija“, d) „Večerna“, e) „Pastirica“, f) „Pri jaslicah“. 7. Žive podobe: a) Sv. Elizabeta v nebeski slavi, b) Sv. Družina v družbi angeljev z deklamacijo in s petjem. 8. Božična pesem: „Sv. Nebesa“. K obilni udeležbi vabi „Elizabetišče“.

Nezvest hlapec. — Štefan Lusnig, po domače „Dolfo“, star 22 let, ki je bil v službi pri izvoščaku in posestniku g. Ušaju, prišel je v ponedeljek k g. Jaretiču mlajšemu ter si je dal od njega izplačati 102 kroni, katere je bil g. Jaretič dolžan na voznjah g. Ušaju. Dobivši omenjeni znesek, jo je pa „Dolfo“ nekam popihal, in ga zdaj vsled ovadbe g. Ušaja išče policija.

Ogenj. — V sredo zjutraj okolo 8. ure in pol je šel 4-letni deček Josip Bressan v hlev svojega očeta, ki se nahaja v ulici Coronini, da bi si tam ogledal dva mlada piščka. Ker je bila v hlevu tema, je deček vžgal par žveplenk ter jih potem vrgel od sebe na kup listja, ki se je nahajalo v hlevu. Listje, ki je bilo suho, se je kmalu vnelo, in nastal je ogenj, ki bi bil lahko osodepoln, da niso na dečkovo vpitje naglo prihiteli ljudje, katerim se je posrečilo ogenj pogasiti. Škoda ni prav velika.

V c. kr. jetnišnici v Gradiški sta razpisani dve mesti paznika združeni s plačo IV. razreda oziroma dve mesti pomožnega paznika, združeni z sistemiziranimi službenimi prejemki.

Podružnica slov. plan. društva v Cerknem priredi dne 31. decembra 1905 članom in povabljenim „Silvestrov večer“ z bogato izbranim programom.

Izginil je. — Te dni vračali so se z dela na Štajerskem domov razni delavci z Gor. Tribuše. Med temi sta bila tudi brata Jan. Ko so šli proti domu, se je v Gorici 24 letni Ivan Jan nekoliko opil in je v takem stanju obležal dne 18. t. m. na robu Solkanske ceste. Ne da bi ga čakali, šli so drugi naprej, a Andreja ni hotelo biti za njimi in ga tudi danes ni še. To je njegov oče naznanil tuk. policiji, ker je v strahu, da se je sinu zgodilo kaj slabega, posebno zaradi tega, ker je imel s seboj še precej denara in tudi srebrno uro.

Praktično-teoretični tečaj za babice v slovenskem jeziku se odpravi 1. februarjem 1906 na c. kr. učilišču za babice v Trstu. Poslušalke ne smejo biti stare 40, neomožene ne pod 24 let.

Za „Divaško jamo“. — Da se glas o krasoti te prelepe podzemlske jame razširi tembolj mej svetom, obrnila se je tržaška podružnica „Slov. plan. društva“ na razna ravnateljstva železnic, kakor na generalno ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice na Danaju, ravnateljstva c. kr. državnih železnic v Trstu, Beljaku itd., da bi ista dovolila in svojih postajah postaviti in pritrditi reklamne table za „Česarjevič Rudolf. jamo“ v Divači. Mej prvimi se je odzvalo generalno ravnateljstvo južne železnice, ki je z odlokom od dne 8. dec. t. l. naznanilo, da drage volje podpira take turistične smotre podružnice ter je dovolilo, da se na vseh njega postajah, kar jih ima v svojem področju od Danaja do Trsta in Zagreba, na oglasnem prostoru nabijejo imenovane reklamne table. Upati se sme torej, da bodo tudi ravnateljstva c. kr. državnih železnic posnemala ravnateljstvo južne železnice.

Ponarejen denar. — Opazujemo naše čitatelje, da se nahajajo že nekaj dni sem v prometu ponarejeni srebrni goldinarji. Ti so enaki pravim; spoznati jih je le po zadnjih dveh črkah napisa, ki se nahaja ob robu, namreč „Viribus unitis“. Risba črk „I“ in „S“ ni pravilna. Tudi so ti goldinarji nenavadno svetli, poleg tega pa puste na prstih nekako maščobo.

Poznemajmo Čehe. — Narodni rada češka (narodni svet češki) pozivlja čehernega Čeha, da prigodom Božiča in Novega leta vsako pošiljatev, pismo, voščilo, pozdrav opremi z „Narodnim kolekom“!

Družba sv. Cirila in Metoda je prirastla nova pokroviteljstva pod imenom „Smolnikova rodbina pri sv. Križu nad Mariborom“. Vplačali so jo sedmeri vrli sinovi v spomin svojemu 26. okt. t. l. umrlemu, nad vse skrbnemu 88-letnemu očetu Matiju Hauptmannu. Pokroviteljstvske pravice bo izvrševal najstarejši njih g. graški profesor Fran Hauptmann. Blaženo bodi ime umrlemu možu izmed naroda; mnogokratna slava pa vsem tem sedmim slovenskim stebrom, izklesanim pod paznim očetovskim očesom starčka ratarja.

Iz Trsta poročajo, da je za novega župnika pri sv. Jakobu namesto vpokojenega g. Hrovatina prezentiran g. Anton Vatrovaz.

V Pulju je umrl strojevodja v c. in kr. mornarici g. Alojzij Zarli, star 35 let.

Velik požar v Trstu. — V sredo predpoludne, okoli 10. ure, nastal je v Trstu grozen požar. Ob imenovanem urišel je eden prodajalcev trdnike E. Fabris, ki ima svojo prodajalno z igračami in drugimi drobnarijami na vogalu ulic Vincenzo Bellini in S. Lazzaro, v zalogo, kjer je imel nekaj poiskati. Ker je pa v zalogi temno, vzel je seboj prižgano svečo, katero je, ker mu je bila pri iskanju na poti, postavil poleg neke skatje iz lepenke. Skatlja je bila polna drobnarij. Da se pa te ne potarejo, je bilo med njimi polno drobnih oblačil. Hkratu je zgoraj omenjeni uslužbenec opazil, da v zalogi gori. To videvši, tekel je v trgovino ter vpil: „Gori, gori!“ Ko je osebo prihitel, je bila že vsa zaloga v plamenu. Telefonirali so gasilcem, a predno so ti prišli, je bil ogenj prodrl skozi strop ter se v prvem nadstropju razširil. Gasilci so tako brezuspešno gasili, da se je ogenj razširil tudi v drugem nadstropju. Ob 4. uri popoldne prišli so na pomoč gasilci Dreherjeve tovarne, in tem se je posrečilo, da so okoli pete ure ukrotili ogenj.

Med gašenjem pripetile so se tudi nesreče. Eden mestnih gasilcev padel je s prvega nadstropja na ulico ter se precej močno pobil. Več drugim je pretila nevarnost, da jih zaduši gosti dim.

Škoda, katero je napravil požar, znaša okoli 1.000.000 K. Hiša, v kateri je nastal požar, visoka je bila štiri nadstropja z 22 stanovanji. Od teh je skoro popolnoma zgorelo 12. Samo v enem stanovanju v prvem nadstropju napravil je požar 500.000 K škode.

Pri tem gašenju se je baje izkazala nesposobnost mestnih gasilcev v prav lepi luči, a Dreherjevi gasilci, ki so največ pripomogli, da se je požar ugasil, izkazali so se kot mojstri v tem pogledu. Načelnik njih, g. Anton Dreher, sodeloval je sam pri gašenju. Spenjal je cevi, splezal je na streho goreče hiše in poveljeval svojim gasilcem, ki so s svojim nastopom pokazali, kako slabo so organizirani in še slabše disciplinirani mestni gasilci, dočim je poveljnik mestnih gasilcev g. Pregler, mirno hodil okoli goreče hiše ter, imajoč bele rokavice na rokah, zapovedaval svojim gasilcem.

Električna železnica Trst-Občine podaljša z dovoljenjem ministerstva svojo progo do nove openske postaje državne železnice.

Novi poštni urad. — S 1. jan. 1906 se odpre v Obrovem blizu Podgrada v Istri nov poštni urad.

Mož in žena umrli skoro ob istem času. — V sredo zvečer je umrl v mornariški bolnišnici v Pulju, in sicer po jako kratki in mučni bolezn mornariški uslužbenec 60-letni Ivan Hulka. Skoro v istem času pa je umrla na lastnem stanovanju njegova žena, ki ni pa o smrti svojega soproga nič vedela.

Meso v Gradcu se bo prodajalo meseca januarja prihodnjega leta volovsko od 1:20 do 1:44 K kg, kravje in bikovo meso po 1:10 do 1:36 K kg.

Zmaga Slovencev v mariborski okolici. — V mariborskem okrajnem glavarstvu so pri volitvah v cenilno komisijo za osebni dohodninski davek zmagali na vsi črti Slovenci, in sicer ne le v 3. ampak tudi v 2. razredu. S tem so Slovenci dokazali, da so tudi celo ob jezikovni meji davčno močnejša moč ko Nemci.

Štrajk v Hrastniku. — Iz Celja poročajo, da je v Hrastniku pričelo štrajk 922 rudarjev radi diferenc z nekim nadzornikom. Mir se ni dosedaj kalil.

Anton Medved: Poezije. — V zalogi katoliške bukvarne v Ljubljani so izšle poezije Antona Medveda, kateri bo večini naših bralcev znan po svojih pesmih v „Dom in Svetu“; večina pesmi v tej zbirki je tudi izšla v že omenjenem listu. Katoliška bukvarna je poskrbela za bogato in okusno zunanjo obliko in mo-

derno opremo knjige, tako, da so Medvedove „Poezije“ v resnici zelo primerno božično ali novoletno darilo. Cena knjige je 3 K 80 v, v elegantni vezavi 5 K, po pošti 30 v več. Knjigo prav toplo priporočamo našim bralcem v nakup.

Hrošči po zimi. — Iz raznih krajev poročajo, da so dobili v sedanjih zimah na prostem žive rjave hrošče. Tudi v Ljubljani so nekateri vlovili že nekaj takih hroščev.

Dvojni samomor v Beljaku. — Dne 8. t. m. se je dogodil v Beljaku dvojni samomor, ki je povzročil velikansko razburjenje v celém mestu. Bruno Herzl, sin posestnika v Gradcu, je obiskal svojega svaka, nadporočnika Desselya, v Beljaku. Ob tej priliki se je seznanil s hčerko nadrevizorja državne železnice Lorenzija, Rozo. Omenjeni dan zvečer pa so našli na vrtu Pabstmanove vile, kjer stanujejo Lorenzijevi, oba mlada človeka ustreljena. Herzl je bil že mrtev, dekle je pa umrlo še tisto noč. Obenem so našli tudi dva revolverja, iz česar se da sklepati, da sta se zaljubljenca prostovoljno usmrtila. Isto pravi tudi pismo dekletovo na svoje stariše, v katerem je pisalo dekle pred smrtjo, da se je usmrtila vsled nesrečne ljubezni. Uboge stariše pa je zadela še nova nesreča. Za naklep zaljubljenec je vedela tudi Rozina sestra, Elza. Ker se ji pa ni posrečilo zabraniti dvojni samomor, jo je to tako žalostilo, da je v svoji žalosti zblaznela. Prepeljali so jo v celovško blaznico.

Odlikovana namestnica. — Kakor poroča ces. kr. korespondenčni biro, sta namestnik štajerski grof Clary in namestnik moravski grof Zierotin dobila red železne krone I. razreda.

Bolezen nadvojvode Otona se je obrnila na bolje. Kašelj je znatno ponehal, in vnetje v grlu je izgubilo svoj nevarni značaj.

Imenovanje v poštni stroki. — Glasom neke korespondence je voditelj trgovskega ministerstva imenoval 50 poštinih oficijalov višini poštinih oficijali in 100 poštinih asistentov oficijali.

Pasivni odpor na privatnih železnicah. — Iz Olomuca poročajo, da je postaja z vozovi prenapolnjena. Dohajajoči in odhajajoči vlaki imajo na razpologo en sam tir. V Moravski Ostrovi je ves promet z blagom ustavljen. V Lundenburgu je odpuščenih več železničarjev.

Zopet oživel. — V neki vasi blizu Padove je živel starček, katerega so imenovali Giovanella, sam zase. Mačila ga je pa že delj časa neka srčna bolezen, vsled katere je v soboto umrl. Sosedje pripravili so že vse potrebno za pogreb, in postavili so pokojnikovo truplo na mrtvaški oder, okolo katerega so gorele sveče. Celo noč od sobote na nedeljo čuvali so pokojnikovo truplo in po stari navadi so tudi okoli njega molili. V nedeljo o poludne pa je starček hkratu vzdignil glavo po koncu in začel ves začuden gledati okoli sebe. Ženske, ki so takrat stale pri odru in molile, zbežale so iz starčkove hiše vse preplašene ter pripovedovale sosedom o tem, kar se je dogodilo. Ko so se našli korajžnejši možje, ki so se podali k starčku, jim je začel ta očitati, češ, da se na tako grd način z njim norčujejo.

Petdesetletnico svojega svečeniškega delovanja obhajal je v torek v Karlovcu metropolit in srbski patrijarh Jurij Branković. Čestital mu je tudi cesar in mu podelil veliki križ Leopoldovega reda.

Dedščina Salezijancev. — Iz Bolonije poročajo, da je tam te dni umrla markiza M. Zambeccari, ki je zapustila vse svoje premoženje, vredno več milijonov, Salezijancem.

Štirideset oseb zgorelo je pri požaru neke velike čikaške prodajalnice, ki je imela 600 uslužbencev. Mnogo ljudi je gorečih poskakalo skozi okna ter obležalo na tlaku mrtvih.

Poslanec Ugron obsojen radi ponarejenja. — Poslanca Ugrona je kraljevo sodišče obsodilo radi prestopka ponarejenja ob priliki falimenta neke hranilnice na 800 K denarne globe, oz. na 6 mesecev jače.

Parnik z izseljencl je izginil. — Iz Palerma je odpeljal 5. t. m. parnik „Sicilian prince“ 754 izseljencev v New York ter od tedaj ni glasu o njem. Skoraj gotovo se je potopil.

Premoženje češkega naroda. — Danes deluje v Pragi 15 bank in 53 podružnic na Češkem, Moravskem, Slezkem in drugih avstrijskih kronovinah. Premoženje vseh praških bank in posojilnic je znašalo l. 1903 K 2165 milijonov — 1½ milijarde več kot l. 1888. Stevilke menda govore dovolj jasno!

Hrast, star 2900 let. — Pozornost prirodoslovcev vzbuja neki hrast, kateri stoji na otoku Chiu v Malej Aziji. Njega mla dost se sodi od časa Homerja, bil je močan že ob času Davida in je do danes se silno razrastel na vejah in koreninah. V premeru je širok devet metrov. — Prirodoslovec Jaemaine Horticoe trdi, da je to najbrž najstarejše drevo na svetu.

Papež posvetil tri ogerske škofo. — V četrtek predpoludne je papež v Sikstinski kapeli posvetil tri ogerske škofo; Balasa za Rožnav, Prohaszko za Stolni Beligrad, in grofa Zichy-ja za Pečuh. Asistirala sta nadškof iz Koloče in škof Sedmograški. Škof Szatmarski Mayer ni mogel biti posvečen, ker je obolet.

Potres v Zagrebu. — Kakor poročajo iz Zagreba, je bil v ponedeljek malo pred eno uro zjutraj najmočnejši potresni sunek od l. 1880. Mnogo stvari je padlo na tla, nekatere hiše so dobile razpokline. Potem so se lažji potresni sunki še štirikrat ponovili.

Potresne sunke so čutili v ponedeljek tudi v Kozjem na Štajerskem, v nedeljo zjutraj pa po Dolenjskem. Sunke je spremljalo podzemsko bobnjenje.

Obsojeni carigradski zarotniki. — Turško sodišče je v ponedeljek končalo razpravo proti obtožencem zaradi dinamitnega napada na sultana. Belgijec Jauris in trije Armenci, med njimi tudi nekdanji vratar avstrijske bolnišnice, so obsojeni na smrt, kakor tudi odsotne obtoženke Jaurisova žena, gospa Risp in gospica Lein. Trinajst Armencev, ki so pa večinoma pobegnili, je bilo obsojenih v dosmrtno ječo, trije navzoči Armenci pa v 15letno ječo.

Japonski vohun. — Neki angleški vojni dopisnik je nedavno pripovedoval o dogodku, ki se mu je pripetil v Port Arturu. Isti je nekoliko časa pred izbruhom rusko-japonske vojne prišel v Port Artur, in med dolgo vožnjo so mu zrasli dolgi lasje. Vstopil je v brivnico, ter je bil zelo presenečen, ko ga je brivec nagovoril v angleškem jeziku z besedami: „Takoji pridete na vrsto, prej moram še poslužiti te tri ruske častnike“. Nekoliko mesecev potem se je nahajal pri japonskih četah v Mandžuriji, ko je visok častnik pristopil k njemu, rekoč: „Me li ne poznate?“ Angleški vojni dopisnik se je nekoliko pomislil, ni se pa mogel spomniti, kje da je videl moža. Japonec se je nasmehnil rekoč: Jaz sem vas vendar tako lepo ostrigel v — Port

Arturu!“ Častnik je več mesecev opravljal službo vohuna v Port Arturu, ter je služil kakor brivec, čeravno je bil ugleden člen Kurokijevega štaba.

Koliko stane izvolitev predsednika severo-ameriških Zveznih držav. — Za izvolitev predsednika severo-ameriških Zveznih držav, Roosevelta in podpredsednika se je potrosilo nad 6 milijonov kron. Najdražja je bila volitev, ko je bil Cleveland drugikrat izvoljen predsednikom. Tedaj se je potrosilo 200 milijonov kron.

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Proizvajalci v Stari Sribi
Rekel je. d.

Razna mila, parfumerije itd.

Podpisani priporoča č. gospem in gospodinjam v mestu in na deželi svoja najfineja mila, pudre, parfume, lišpe, olja proti izpadu las ter razna zdravniška mila za kožne bolezni.

Razni glavniki, krtače za obleke in drugo rabo.

V zalogi imam razna sveža novoletna darila.

Za blagohotna naročila se toplo priporoča udani

A. PRIMOŽIČ
V Gorici, Via Vetturini šte. 3.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj tolače v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom
Ivan Hoff
in s levo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
1/2 „ 50
Dobiva se povsod.

Zahvala.

Prisrčno se zahvaljujemo za mnoge dokaze sožalja in številno spremstvo pri pogrebu našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma moža, tasta, deda in brata

GABRIJELA LEBAN.

Posebno pa še preč. gg. duhovnikom, g. dr. Ferd. Rojic, gg. učiteljem, pevcem in drugim gospodom ter sploh vsem udeležencem pogreba, ki so prišli tudi iz bližnjih krajev.

V Prvačini, dné 21. decembra 1905.

Sorodniki.

ZAHVALA.

O priliki smrti našega nepozabnega in ljubljenega očeta in soproga gospoda

Antona Gruntar,

gostilničarja in posestnika,

prisrčno zahvaljujemo vse sorodnike, prijatelje in znance za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, ter za izražena nam sožalja.

Vsem iskrena hvala!

Kobarid, 21. decembra 1905.

Žalujoči ostali.

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Ceylon . . .	K 294—	do 300—
" Portorico . . .	" 260—	" 280—
" Santos . . .	" 210—	" 230—
Slakdor . . .	" 76—	" 80—
Otrobi debele . . .	" 12—	" 14—
drobne . . .	" 12—	" 13—
Petrolij v sodu . . .	" 42—	" 43—
" zaboju . . .	" 13—	" 13 50

Moka ogerska:

št. 0 K 30 40 št. 1 K 29 20 št. 2 K 28—
" 3 " 27 20, " 4 " 26 40 " 5 " 25 20
št. 6 K 23 20.

Anton Krušič

krojaški mojster
in trgovec v Gorici,
Tekališče Jos. Verdi 33
Tekališče Fr. Josipa 35

izdeluje

vsakovrstne obleke
po najnovšem kroju in po
želji gg. naročnikov.

V zalogi ima ravnokar dešlo
sveže avstrijsko in angleško
raznoverstno fino blago za
jesensko in tudi zimsko sezono.

Zaloga izgotovljenih raz-
noverstnih oblek, površnikov,
zimskih suhenj itd.

5 kron in še več se
lahko zasluži.

Tvrška za domače delo s pletalnimi stroji išče osebo obojega spola s pletanjem na naših strojih. Priprosto in hitro domače delo za celo leto. — Posebne izobrazbe ni treba. Oddaljenost ne škodi; delo da trdka.

Tvrška za domače delo s pletalnimi stroji

Thos. H. Whittick & Com.

PRAGA

Peter sko predmestje 7—433
Trst Via Campanile 13—433.

Ivan Kravos

priporoča svojo

sedlarsko delavnico

v Gorici

na Kornju št. 11.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici

Gosposka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon. Portoriko itd. Oljce: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Slakdor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Jakob Miklus

mizar in
lesni trgovec

v Podgori, na voglu novega
železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)
ter podružnica

za Soškim mostom pri Pevmi

Trguje tudi z **opeko**, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnic itd.

Išče se spretnega

potnika

za trgovino z
vinom,

zmožnega slovenščine,
nemščine in italijanščine
v govoru in pismu.
Pismene ponudbe s pri-
čevaji o sposobnosti za
ta posel na upravištvu
lista do konca tega leta.
Plačilo proti primerni
varščini po dogovoru.

Pozor!

Podpisani priporočam čč.
duhovščini in sl. občinstvu v
mestu in na deželi svojo

prodajalno

kolonijalnega blaga V zalogi
imam kavo vseh vrst, različne
moke iz Johmanovega in Maj-
dičevega mлина, dalje imam ra-
zlične pijače kakor francoski
konjak, pristni kranjski brino-
vec, domači tropinovec, izvr-
sten rum, maršalo, malaga,
istrijski refošk, kavo in vži-
galce družbe sv. C. in M., te-
stenine Žnideršič & Valenčič
ltd. Več vrst olja. — Pošilja
se po pošti najmanj 5 kg. —

Josip Kutin

v Gorici.

Semeniška ulica 1

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

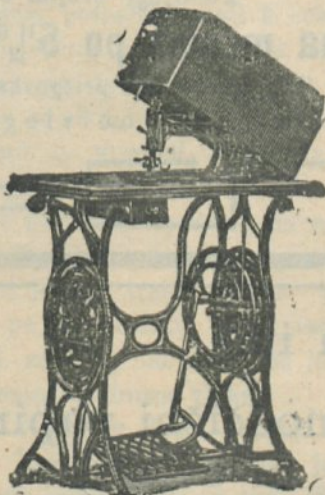
v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev

Gorica, Stolna ulica hi. št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
oboroške.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše
kakovosti.
Priporoča
se slav.
občinstvu.

Peter Skerbic

Gorica

Riva Corno h. št. 13,

priporoča svojo zalogo pi-
va iz prve slov. pivovarne

G. Auer-jevih dedičev

v Ljubljani.

Pivo je tako,
da mu ni vsako enako.
Zelodec ozdravi,
otožnost odvzame,
zdravega, veselega
piveca nar'đi.

Anton Ivanov Pečenko

Gorica

priporoča svojo veliko zalogo pristnih
belih in črnih vin iz lastnih in drugih
priznanih vinogradov; plzenskega piva
»prazdroj« iz sloveče češke »Mešanske pi-
vovarne«, in domačega žganja I. vrste v
steklenicah, kojeja pristnost se jamči.

Zaloga ledu katerega se oddaja le na
debelo po 50 kg naprej

Vino dostavlja na dom in razpošilja
po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske
države v sodih od 56 l naprej.

Cene zmerne. Postrežba poš-
tena in točna. M M M M M

Dr. Reach

v bolnišnici sv. Roka
v Budapešti, je v vseh
slučajih povračujoče-
ga se telesnega zap-
rtja in slabotnega
želodčnega živčnega
delovanja s presenet-
ljivo ugodnim uspe-

(ouje[apo ipn])
želodčno
tinkturo

G. Piccoli-ja, dvornega založnika
Nj. Svet. in lekarja v Ljubljani.

Ena steklenica velja 20 vinarjev in
se vnanja naročila z obratno pošto
izvršujejo.

Čudovitost.

325 kosov za 2 gld. 10 kr.

Krasna ura z lepo verižico, točna, z
2-letnim jamstvom; izborna laterna Ma-
gica s 25 krasnimi slikami, zelo zabav-
na; 1 elegantna zaponka najnovejši fa-
con, 1 lepa kravatna igla s simili-bri-
lantom, 1 prekrasni koljer iz orijental-
skih biserov, najmodernejši nakit za
dame s pat. zaklepom, 1 krasna usnjata
denarnica, 1 eleganten ustnik za smodke
z janterjem, 1 garnitura najfinejših
Döble zlatih gumbov s pat. zaklepom za
srajce in zapestnike, 1 žepni nož iz ni-
klja, krasno toaletno ogledalo, belg. ste-
klo v zaklopnici, 20 reči za pisalne po-
trebščine in 200 kosov raznih reči za
domačo rabo, 325 kosov z uro, katera
je sama toliko vredna, se dobi proti
poštnemu povzetju za 2 gld. 10 kr. od
zaloga **S. Kohane, Krakovo št. 16.**
Za nepristoje se denar vrne. Veliko
pohvalnih pisem.

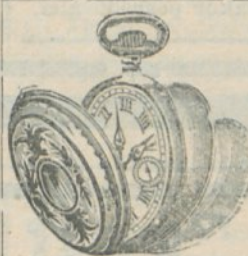
J. Črnko,

župnik v Vuhredu
na Štajerskem, spri-
čuje, da je uporabljal
z najboljšim uspehom

železnato vino

G. Piccolija, dvornega za-
ložnika Nj. Svetosti in le-
karja v Ljubljani.

Pollitrska stekl. velja 2 K in
se vnanja naročila z obratno
pošto izvršujejo.

Največja iznajdba
novega stoletja.

Samo 2 gl. 55 kr. velja

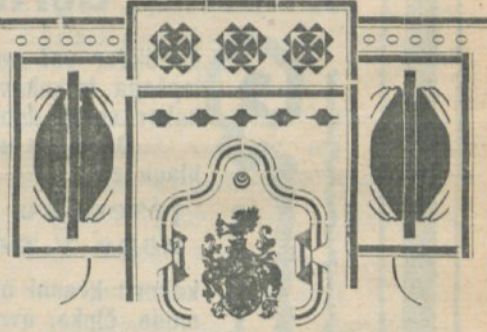
ravnokar iznajdena nikel rem. žepna
ura z znamko „System - Roskopf
Patent“, ki teče 36 ur, z minut-
nim kazalom, lepa in natančno
idoča s 3-letno garancijo. Eleg.
urna verižica in 5 nakitov se za-
stojni pridene.)

Ako ura ne ugaja, se denar vrne in
je vsak rizik izključen. Pošilja se le
proti povzetju, ali naprej poslanemu
nenarju:

M. J. Holzer

Uhren und Goldwaren-Fabriks-Niederlage
en gros, Krakau Oest. Dietslg. 73, St.
Sebastianstrasse 26.

Zalagatelj c. kr. državnih uradnikov.
Ilustrovani ceniki ur in zlatnine gratis.
Zastopniki se iščejo.
Slične anonce so ponarejene.

„NARODNA TISKARNA“

::: V Gorici, ulica Vetturini št. 9 :::

je preskrbljena z povsem novimi
črkami, okraski in finim papirjem,
ter more prevzeti vsa v ti-
skarsko stroko spa-
dajoča dela

TISKA:

* „Gorico“ oo	oo „Pr. list“	*
* Vabila oooo	oooo Cenike	*
* Brošure ooo	ooo Račune	*
* Diplome oo	oo Vizitnice	*
* Pobotnice o	o Rač. sklepe	*
* Sprejemnice	Jedilne liste	*
* Plakate ooo	ooo Etikete	*
* itd. itd.	itd. itd.	*

Zagotavlja točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki od na-
vadnega enobarvnega do finega večbarvnega
tiska po tako nizkih cenah, da se ne boji
nikake konkurence

Gorica, via Teatro 20.
Gledišna ulica.

Viktor Toffoli
velika zaloga oljkega olja
iz najugodnejših krajev.

Jedilno 32 kr. liter, fino 36 kr., fineje 40 kr., bolje 44 kr.,
dalmatinsko 48 kr., istrijsko 56 kr., Corfu 56 kr., Bari
60 kr., Lucca 70 kr., Nizza 80 kr., Najfinejše 1 gld. liter.

Priporoča se preč. duhovščini in slav.
cerkvenim oskrbnistvom.

Gorica, via Seminario 10.
Semeniška ulica.

„Narodna tiskarna“ priporoča vizitnice.

Jak. Suligoj

urar C. kr. drž. železnice
Gospodarska ulica št. 25

Priporočam svojo zalogo raznovrstnih žepnih in stenskih nihalnih urna zvon z donečim glasom za gostilne, kavarne, dvorane itd. po jako nizkih cenah. Vsako popravo izvrši hitro, dobro in po ceni. Za vsako uro 1-letna garancija. Cenike razpošilja brezplačno. Nadalje priporočam šivalne stroje najboljše vrste po tvorniških cenah, a ne kakor posredovalci.

Najzanesljiveje izvrševanje
pleskarstva
(slikarstva)

kakor izvrševanje napisov, slikanje sob in sploh vseh v to stroko spadajočih del izvršuje

Jos. Makovec

v Gorici, ulica Morelli št. 9

Specijalist v imitaciji na lesovju.

„Goriško vinarsko društvo v Gorici“

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

ima v svojih bogatih zalogah in prodaja M M M M M M M M

**naravna in --
pristna vina --**

iz Brd, Vipavskega in s Krasa. Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. Uzorci vina pošiljajo se na zahtevo. Cene so zmrne, postrežba točna in realna. Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini šte. 22.

Dajte otrokom

tečne testenine Žnidaršič & Valenčič-a ako jih hočete imeti zdrave in rudečelične.

Samo enkrat

poskusi

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri trdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za

jesensko in zimsko sezono v nedosegljivi izberi

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovrtniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvrtnate, nogavice, krasne ovrtnice, hlačniki, žepne rute, solnčniki, dežniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn, svile, fodre, gumbe, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

J. Cristofolletti

lekarnar v Gorici na Travniku,

trskino štokfi-
ževo jetrno olje

Sredstvo proti
prsnim boleznim in
telesni slabosti

Steklenica tega olja npravno rmenne barve K 1.40, bele K 2.-

Trskino železnato jetrno olje

Trskino jetrno olje z žel. jodecem.

Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne naravi.

S tem oljem ozdravijo v kratkem času in z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena eni steklenici je 1 K 40 vin.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegie, preišče se vedno v mojem kemičnem laboratoriju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim čč. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolletti-jeva pijača iz kine in železa

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem

Steklenica stane 1 K 60 vin.

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. šte. 9.

Posojuje svojim članom od 1. novembra 1905 dalje: Na mesečna odplačila v petih letih in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestni vred, za vsakih 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1906 dalje:
na menico po 5 $\frac{1}{2}$ % na vknjižbo pa po 5%
z $\frac{1}{8}$ % upravnega prispevka za vsakega pol leta. Obrestna mera za hranilne vloge ostane nespremenjena.

Dobro si zapomni podobo in ime

„Ottoman“ (smodlični papir in ovitki)

ker s sponarejanjem se hoče konsumenta le zapeljati.

